

**PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA W BYDGOSZCZY

ul. Długa 47,85-034 Bydgoszcz
Tel. 52 345-56-44, Fax 52 345-56-17,
E-mail: bydgoszcz@uokik.gov.pl

Bydgoszcz, dnia 31 grudnia 2014 r.

Znak sprawy: RBG-61-21/14/JM

**DECYZJA CZĘŚCIOWA
NR RBG - 45/2014**

I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i art. 104 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 267, z późn. zm.) – po przeprowadzeniu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko **Pszczółka Piechoccy spółka jawna z siedzibą w Bydgoszczy**

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

uznaje się za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów działania Pszczółka Piechoccy spółka jawna z siedzibą w Bydgoszczy polegające na:

1. niepodawaniu w umowach o kredyt konsumentowi informacji o całkowitej kwocie do zapłaty, co stanowi naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.), a w konsekwencji narusza przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

2. niepodawaniu w umowach o kredyt konsumentowi informacji o kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, co stanowi naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, a w konsekwencji narusza przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

3. niepodawaniu w umowach o kredyt konsumentowi informacji o koszcie obsługi pożyczki w domu, który konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki oraz warunkach, na jakich koszt ten może ulec zmianie, co stanowi naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim,

a w konsekwencji narusza art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

4. niepodawaniu w umowach o kredyt konsumencki kwoty odsetek należnych w stosunku dziennym należnych Pszczółka Piechoccy spółka jawna w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy, co stanowi naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, a w konsekwencji narusza przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

5. stosowaniu prowizji za spłatę kredytu konsumenckiego przed terminem w sytuacji gdy kwota spłacanego w okresie dwunastu kolejnych miesięcy kredytu jest niższa niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia, co stanowi naruszenie art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, a w konsekwencji narusza przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

6. zastrzeganiu, w wypadku wcześniejszej spłaty kredytu przez konsumenta, możliwości dochodzenia wyższej rekompensaty niż prowizja za wcześniejszą spłatę kredytu, co stanowi naruszenie art. 47 w zw. z art. 50 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, a w konsekwencji narusza przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

7. podawaniu nieprawdziwej informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, co stanowi naruszenie art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171 poz. 1206), a w konsekwencji narusza art. 24 ust. 2 pkt. 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

8. podawaniu prawdziwej informacji o kosztach kredytu w sposób, który może wprowadzić w błąd konsumenta, co stanowi naruszenie art. 4 ust. 1 oraz art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, a w konsekwencji narusza przepis art. 24 ust. 2 pkt. 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

9. stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479(45) Kodeksu postępowania cywilnego (Dz.U. z 1964 r., Nr 43, poz. 296 ze zm.), poprzez zawarcie we wzorcach umów wykorzystywanych przy zawieraniu umów o kredyt konsumencki postanowienia o treści:

„Koszta prewencyjne obejmują:

Działania prewencyjne pośrednie w postaci:

pierwsze wezwanie do zapłaty wysyłane po upływie 14 dni po terminie płatności raty koszt 30,00 zł, drugie wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 28 dni po terminie płatności raty

koszt 50,00 zł, ostateczne wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 42 dni po terminie płatności raty koszt 50,00 zł,”

oraz

„Koszta windykacyjne obejmują:

Działania windykacyjne pośrednie w postaci:

pierwsze wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 5 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 30,00 zł; drugie wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 16 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 50,00 zł; ostateczne wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 30 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 50,00 zł” (§ 7 pkt 4 i 6 „Ogólnych warunków umów”),

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, w związku ze stwierdzeniem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, określonych w pkt I niniejszej decyzji

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

nakłada się na Pszczółka Piechoccy spółka jawna z siedzibą w Bydgoszczy kary pieniężne w wysokości:

- 1. 1 329 zł (słownie: tysiąc trzysta dwadzieścia dziewięć złotych)** z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w **części I pkt 1 sentencji decyzji**;
- 2. 665 zł (słownie: sześćset sześćdziesiąt pięć złotych)** z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w **części I pkt 2 sentencji decyzji**;
- 3. 2 658 zł (słownie: dwa tysiące sześćset pięćdziesiąt osiem złotych)** z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w **części I pkt 3 sentencji decyzji**;
- 4. 665 zł (słownie: sześćset sześćdziesiąt pięć złotych)** z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w **części I pkt 4 sentencji decyzji**;
- 5. 3 987 zł (słownie: trzy tysiące dziewięćset osiemdziesiąt siedem złotych)** z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w **części I pkt 5 sentencji decyzji**;
- 6. 3 987 zł (słownie: trzy tysiące dziewięćset osiemdziesiąt siedem złotych)** z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w **części I pkt 6 sentencji decyzji**;
- 7. 2 658 zł (słownie: dwa tysiące sześćset pięćdziesiąt osiem złotych)** z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w **części I pkt 7 sentencji decyzji**;
- 8. 665 zł (słownie: sześćset sześćdziesiąt pięć złotych)** z tytułu naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w **części I pkt 8 sentencji decyzji**

- płatne do budżetu państwa.

III. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.) oraz art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 267, z późn. zm.) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

obciąża się Pszczółka Piechoccy spółka jawna z siedzibą w Bydgoszczy kosztami opisanego w pkt I postępowania w sprawie stosowania przez ww. przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz zobowiązuje się **Pszczółka Piechoccy spółka jawna z siedzibą w Bydgoszczy** do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie **62,70 zł (słownie: sześćdziesiąt dwa złote siedemdziesiąt groszy)**, w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

W dniu 21 grudnia 2012 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK lub organ ochrony konkurencji i konsumentów) wszczął postępowanie wyjaśniające, mające na celu wstępne ustalenie, czy wybrani przedsiębiorcy niebędący bankami i świadczący konsumentom usługi finansowe dopuścili się, w zakresie pobierania opłat oraz prezentacji kosztów, naruszenia przepisów uzasadniających wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 w zw. z ust. 1 ww. ustawy lub podjęcie działań przewidzianych w odrębnych ustawach (sygn. DDK-405-67/12/AS).

W toku tego postępowania Prezes UOKiK przeprowadził analizę wzorców umów oraz formularzy informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego, jak również zweryfikował treść umów zawartych z konsumentami nadesłanych przez Pszczółka Piechoccy spółka jawna z siedzibą w Bydgoszczy (dalej również: Pszczółka Piechoccy sp. j., Strona lub Przedsiębiorca). Przeprowadzona analiza pozwoliła Prezesowi UOKiK stwierdzić, że Przedsiębiorca może stosować praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów.

Na skutek ustaleń poczynionych w postępowaniu wyjaśniającym o sygn. akt DDK-405-67/12/AS Prezes UOKiK, wszczął postanowieniem nr RBG-144/2013 z dnia 19 czerwca 2013 r. postępowanie o sygn. akt RBG-61-21/13/JM w sprawie stosowania przez Pszczółka Piechoccy sp. j. praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na:

I. niepodawaniu w umowach kredytu konsumenckiego informacji o całkowitej kwocie do zapłaty, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.), a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

II. niepodawaniu w umowach kredytu konsumenckiego informacji o kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

III. niepodawaniu w umowach kredytu konsumenckiego informacji o koszcie obsługi pożyczki w domu, który konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki oraz warunkach na jakich koszt ten może ulec zmianie, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, a w konsekwencji naruszać art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

IV. niepodawaniu w umowach kredytu konsumenckiego kwoty odsetek należnych w stosunku dziennym należnych Pszczółka Piechoccy spółka jawna w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

V. stosowaniu prowizji za spłatę kredytu konsumenckiego przed terminem w sytuacji gdy kwota spłacanego w okresie dwunastu kolejnych miesięcy kredytu jest niższa niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia, co może stanowić naruszenie art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

VI. zastrzeżeniu, w wypadku wcześniejszej spłaty kredytu przez konsumenta, możliwości dochodzenia wyższej rekompensaty niż prowizja za wcześniejszą spłatę kredytu, co może stanowić naruszenie art. 47 w zw. z art. 50 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

VII. podawaniu nieprawdziwej informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, co może stanowić naruszenie art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171 poz. 1206), a w konsekwencji naruszać art. 24 ust. 2 pkt. 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

VIII. podawaniu prawdziwej informacji o kosztach kredytu w sposób, który może wprowadzić w błąd konsumenta, co może stanowić naruszenie art. 4 ust. 1 oraz art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt. 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

IX. stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479(45) Kodeksu postępowania cywilnego (Dz.U. z 1964 r., Nr 43, poz. 296 ze zm.), poprzez zawarcie we wzorcach umów wykorzystywanych przy zawieraniu umów o kredyt konsumencki postanowienia o treści:

„Koszta prewencyjne obejmują:

Działania prewencyjne pośrednie w postaci:

pierwsze wezwanie do zapłaty wysyłane po upływie 14 dni po terminie płatności raty koszt 30,00 zł, drugie wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 28 dni po terminie płatności raty koszt 50,00 zł, ostateczne wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 42 dni po terminie płatności raty koszt 50,00 zł,”

oraz

„Koszta windykacyjne obejmują:

Działania windykacyjne pośrednie w postaci:

pierwsze wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 5 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 30,00 zł; drugie wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 16 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 50,00 zł; ostateczne wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 30 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 50,00 zł” (§ 7 pkt 4 i 6 „Ogólnych warunków umów”), co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

X. stosowaniu opłaty za obsługę w domu, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.), a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt. 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

XI. stosowaniu opłaty o nazwie „koszty administracyjne i koszty ustanowienia pożyczki”, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt. 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

XII. pobieraniu opłaty za czynności upominawcze wykonane przed terminem wymagalności świadczenia, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt. 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W toku postępowania o sygn. akt RBG-61-21/13/JM Prezes UOKiK wezwał pismem z dnia 19 czerwca 2013 r. Przedsiębiorcę do ustosunkowania się do przedstawionych zarzutów.

W odpowiedzi z dnia 3 lipca 2013 r. Strona przedstawiła swoje stanowisko odnośnie przedstawionych jej zarzutów.

Odnośnie zarzutu z pkt. I, Pszczółka Piechoccy sp. j. wskazała, iż postanowienia dotyczące obsługi w domu nie stanowią obowiązkowej umowy dodatkowej w rozumieniu ustawy o kredycie konsumenckim. Jeżeli pożyczkobiorca decyduje się na ten element umowy pożyczki, na usługę zostaje wystawiony dokument w postaci faktury VAT jako za usługę dodatkową, ale nieobowiązkową. Strona wskazała, iż koszt obsługi w domu został uwzględniony przy obliczaniu rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (RRSO) oraz że wszyscy dotychczasowi klienci z tej usługi skorzystali. Ponadto, Przedsiębiorca stwierdził, iż informację o całkowitej kwocie do zapłaty pożyczkobiorca uzyskuje na podstawie danych zawartych w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego.

Odnośnie zarzutu z pkt II, Strona wyjaśniła, iż dane dotyczące wielkości poszczególnych rat zawarła szczegółowo w umowie pożyczki. We wzorcu umownym przytoczyła również przepisy kodeksu cywilnego (art. 451 kc), zgodnie z którym w przypadku spłaty zadłużenia to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne.

W zakresie zarzutu z pkt. III postanowienia, Pszczółka Piechoccy sp. j. powtórzyła wyjaśnienia dotyczące pkt. I. Wskazała mianowicie, iż informacja o koszcie usługi dodatkowej w postaci obsługi w domu klienta znajduje się w formularzu informacyjnym, który stanowi, według Strony, integralną część umowy pożyczki. Koszt tej usługi jest stały. Zawarcie umowy następuje w miejscu wskazanym we wniosku o pożyczkę. Zgodnie z wyjaśnieniami Przedsiębiorcy, wszyscy klienci z ww. usługi skorzystali, choć nie należy ona do obowiązkowych.

Odpowiadając na zarzut z pkt. IV, Strona wskazała, iż kwota odsetek należnych z tytułu udzielonej pożyczki została ujęta, w związku ze stosunkowo krótkim okresem, na jaki zostają zawarte umowy pożyczki, w ujęciu 90-dniowym. Przedsiębiorca zapowiedział zmianę zarzuconej praktyki poprzez wprowadzenie informacji o dziennym koszcie odsetek. W ocenie Strony, wskazanie w treści umowy wielkości odsetek za okres 90 dni nie było informacją mogąca wprowadzać pożyczkobiorcę w błąd.

Odnosząc się do zarzutów z pkt. V i VI postanowienia nr RBG-144/2013, Pszczółka Piechoccy sp. j. powołała się na art. 16 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2008/48/WE (dalej jako: **dyrektywa 2008/48**), zgodnie z którym w przypadku przedterminowej spłaty kredytodawcy przysługuje sprawiedliwa i obiektywnie uzasadniona rekompensata za ewentualne koszty bezpośrednio związane z przedterminową spłatą. W opinii Przedsiębiorcy przepis ten powinien znaleźć zastosowanie, mimo braku jego implementacji do polskiego porządku prawnego.

Strona wskazała ponadto (w odpowiedzi na zarzut z pkt VII), że przy obliczaniu RRSO posługuje się wielokrotnie testowanym narzędziem informatycznym w postaci arkusza kalkulacyjnego, którego możliwości obliczeniowe są jednak skończone.

W zakresie zarzutu z pkt. VIII Strona wyjaśniła, iż koszty związane z udzieleniem pożyczki zostały przedstawione w pkt 3 umowy o pożyczkę. Łączna kwota przypadająca do zwrotu została przedstawiona jako suma poszczególnych kosztów. Zapis pkt 3 Umowy o pożyczkę stanowi jedno zdanie i zawiera, w ocenie Przedsiębiorcy, wszystkie elementy składające się na łączną kwotę przypadającą do spłaty, która wynika z zawartej umowy. Ponadto Strona podniosła, że harmonogram spłaty przekazywany każdorazowo pożyczkobiorcy jasno określa poszczególne raty i ich wysokość, których suma wynosi łączną kwotę do zapłaty i zawsze jest tożsama z kwotą, o której mowa w pkt 3 umowy o pożyczkę.

Odnosnie zarzutu z pkt. IX, Przedsiębiorca zapowiedział zmianę opłat z tytułu kosztów prewencyjnych i windykacyjnych poprzez ustalenie ich na poziomie kosztów korespondencji tj. 15 zł za każde wezwanie. Strona zaznaczyła, iż od początku istnienia firmy wezwania do zapłaty z tytułu kosztów prewencyjnych i windykacyjnych zostały wysłane w ogólnej liczbie 3 wezwań, przy czym wszystkie były bezskuteczne.

Postanowieniem z dnia 20 stycznia 2014 r. Prezes UOKiK zaliczył w poczet materiału dowodowego dokumenty i informacje uzyskane w toku postępowania wyjaśniającego o sygnaturze akt DDK-405-67/12/AS.

W piśmie z dnia 27 lutego 2013 r. (przedłożonym w ww. postępowaniu wyjaśniającym), Strona wyjaśniła, iż załączone do niego wzorce umów i dokumentów (tabele opłat, regulaminy i wzorce umów) stosowane są od 25 września 2012 r. Przedsiębiorca wskazał, że udziela pożyczek na okres 90 dni na kwoty od 500 zł do 5000 zł. Kontakt z klientem

następuje w sposób bezpośredni w siedzibie spółki, drogą elektroniczną lub za pośrednictwem telefonii komórkowej. Strona zawiera umowy pożyczki oraz dokonuje wypłaty środków pieniężnych poza lokalem przedsiębiorstwa. Czynności w ramach pozyskania klienta oraz doprowadzenia do zawarcia umowy podejmowane są również przez osoby zatrudnione w siedzibie firmy oraz za pośrednictwem mobilnego doradcy klienta działającego również poza lokalem spółki.

Przedsiębiorca wskazał, iż działa na obszarze miasta Bydgoszczy oraz miast sąsiadujących, takich jak: Inowrocław, Świecie, Nakło nad Notecią.

Odpowiadając na pytanie dotyczące kosztów odstąpienia od umowy przez konsumenta, Strona wskazała, iż zgodnie z zapisem § 9 pkt 4 Ogólnych Warunków Umów „Pszczółka” Piechoccy Spółka Jawna, w przypadku odstąpienia od umowy pożyczki pożyczkobiorca zobowiązany jest zwrócić pożyczkodawcy kapitał udzielonej pożyczki wraz z odsetkami za okres od dnia wypłaty środków pieniężnych do dnia rzeczywistej spłaty kredytu konsumenckiego.

W piśmie z dnia 23 marca 2013 r. Pszczółka Piechoccy sp. j. doprecyzowała, iż zawarcie umowy następuje tylko i wyłącznie poza lokalem spółki, kiedy to mobilny doradca dojeżdża do miejsca zameldowania bądź pobytu czasowego klienta, wskazanego we wniosku o udzielenie pożyczki, gdzie dochodzi do przekazania środków pieniężnych z tytułu udzielonej pożyczki.

Strona wyjaśniła w ww. piśmie iż wprawdzie Ogólne Warunki Umów przewidują maksymalną kwotę pożyczki do 10 000 zł, ale w rzeczywistości udzielane są one w przedziale 500-5000 zł, a najczęściej w wysokości do 1000 zł (z uwagi na ograniczenia w zdolności kredytowej pożyczkobiorców). Przedsiębiorca wskazał, iż w formularzu informacyjnym wskazuje kwotę kosztów pożyczki łącznie z ceną obsługi w domu. Wartość ta została również uwzględniona przy obliczaniu RRSO. Faktura za obsługę pożyczkobiorcy w domu jest załączona do umowy o pożyczkę i według Strony stanowi jej integralną część. Pożyczkobiorca dowiadyuje się zatem o tym koszcie z formularza informacyjnego.

Przedsiębiorca podał jednocześnie, iż przewidziana w formularzu informacyjnym możliwość zmiany wysokości kosztów obsługi pożyczki dotyczy sytuacji, w której pożyczkobiorca zmieni miejsce zamieszkania na odległość większą niż 50 km od miejsca zamieszkania, aktualnego w chwili zawarcia umowy. Zmiana wysokości kosztów może mieć miejsce wyłącznie, jeżeli ponoszone faktycznie koszty obsługi będą wyższe od dotychczas ustalonych w umowie o pożyczkę.

W piśmie z dnia 9 maja 2013 r. Pszczółka Piechoccy sp. j. wskazała, iż wysokość opłaty za obsługę w domu klienta jest zmienna i uzależniona od odległości domu klienta od siedziby biura pożyczkodawcy. Ponadto, wysokość opłaty za obsługę w domu klienta uzależniona jest od kwoty pożyczki.

Dnia 19 maja 2014 r. (w toku niniejszego postępowania) Strona przedłożyła informację o przychodzie osiągniętym w 2013 r.

W piśmie z dnia 1 lipca 2014 r. Pszczółka Piechoccy sp. j. oświadczyła, że z dniem 10 grudnia 2013 r. zaprzestała stosować praktyki zarzucane w postanowieniu nr RBG-144/2013, w zakresie na który wskazywała w piśmie z 3 lipca 2013 r. (tj. zarzutów z pkt. VII i IX postanowienia RBG-144/2013), na dowód czego przedłożyła 3 umowy pożyczki zawarte w grudniu 2013 r.

Strona wniosła o przyjęcie zobowiązania w trybie art. 28 uokik, nawiązując do swoich oświadczeń składanych w poprzednich pismach, jednakże bez szczegółowego wskazania na czym zobowiązanie to miałyby polegać i których praktyk dotyczyć.

Pszczółka Piechoccy sp. j. podała w ww. piśmie dane dotyczące liczby udzielonych kredytów konsumenckich. **W 2013 r. zawarto [usunięto] umów pożyczek (na kwotę kapitału w wysokości [usunięto] zł) z czego [usunięto] bez obsługi w domu klienta ([usunięto] zł). W pierwszym półroczu 2014 r. zawarto natomiast [usunięto] umów pożyczek na kwotę kapitału [usunięto] zł, wszystkie z obsługą w domu klienta.**

Przedsiębiorca, odnosząc się do sposobu wykonywania i zakresu obsługi w domu klienta, wyjaśnił: „*Obsługa w domu klienta obejmuje swym zakresem usługę związaną z faktem udzielenia pożyczki w miejscu zamieszkania pożyczkobiorcy. Przede wszystkim ma w założeniu polegać na osobistym udzieleniu pożyczki w miejscu zamieszkania i na osobistym odbiorze rat. Taki był zamysł marketingowy prowadzonej w ramach spółki działalności. Przede wszystkim chodziło o zaproponowanie klientowi dodatkowej innowacyjnej usługi, różniącej ofertę spółki od oferty innych pożyczkodawców funkcjonujących na rynku.*

Usługa ta może również obejmować fakultatywne dodatkowe odwiedziny w miejscu mieszkania w celu zawarcia umowy przewłaszczenia, jeżeli pożyczkobiorca nie dysponuje w dacie zawarcia umowy dokumentami świadczącymi o przysługującym mu prawie własności ruchomości, mających być przedmiotem przewłaszczenia.

Koszty obsługi w miejscu zamieszkania obejmuje również kontrola stanu przedmiotu przewłaszczenia i jej prawidłowego użytkowania (jeden raz w miesiącu), jak również sprawdzenie stopnia jego zużycia, co wynika z postanowień umowy przewłaszczenia.”

W formie załącznika do powyższego pisma Strona przedłożyła 10 umów o kredyt konsumencki zawartych w dniach;

- 9 czerwca 2014 r. – 5 umów,
- 11 czerwca 2014 r. – 1 umowa,
- 12 czerwca 2014 r. – 4 umowy.

Prezes UOKiK zawiadomił Przedsiębiorcę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz o możliwości zapoznania się z aktami sprawy (pismo z dnia 2 grudnia 2014 r.). Dnia 22 grudnia 2014 r. Strona zapoznała się z aktami sprawy oraz złożyła stanowisko, w którym podtrzymała swoje dotychczasowe twierdzenia, wnosząc jednocześnie o załatwienie sprawy w drodze mediacji.

Prezes UOKiK ustalił następujący stan faktyczny:

Na podstawie zebranego materiału dowodowego Prezes UOKiK ustalił, iż Pszczółka Piechoccy sp. j. jest przedsiębiorcą wpisanym od dnia 11 maja 2012 r. pod numerem 0000418452 do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego (dalej KRS). Przedmiot działalności ww. przedsiębiorcy stanowią zgodnie z wpisem do KRS: pozostałe pośrednictwo pieniężne (64.19.Z), pozostałe formy udzielania kredytów (64.92.Z) i zarządzanie rynkami finansowymi (66.11.Z).

(dowód: informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z KRS stanowiąca załącznik do notatki służbowej z dnia 16 października 2014 r.)

Pszczołka Piechoccy sp. j. udziela pożyczek na okres 90 dni na kwoty od 500 zł do 5000 zł, przy czym najczęściej kwota pożyczki nie przekracza 1000 zł z uwagi na ograniczoną zdolność kredytową pożyczkobiorców. Działalność powyższa wykonywana jest na obszarze miasta Bydgoszczy oraz miast sąsiadujących, takich jak: Inowrocław, Świecie i Nakło nad Notecią.

(dowód: pismo Strony z dnia 27 lutego 2013 r.)

Umowy o kredyt konsumencki zawierane są wyłącznie poza lokalem przedsiębiorstwa, w ten sposób, że pracownik Pszczołka Piechoccy sp. j. dojeżdża do miejsca zameldowania bądź pobytu czasowego klienta, wskazanego we wniosku o udzielenie pożyczki, gdzie dochodzi również do przekazania środków pieniężnych z tytułu udzielonej pożyczki.

(dowód: pismo Strony z dnia 23 marca 2013 r.)

W związku z udzielaniem pożyczek Pszczołka Piechoccy sp. j. posługuje się od dnia 25 września 2012 r. następującymi dokumentami:

- 1) Wniosek o udzielenie pożyczki (chwilówki),
- 2) Formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego (dalej: formularz informacyjny),
- 3) Umowa o pożyczkę,
- 4) Ogólne Warunki Umów Pożyczek Pszczołka Piechoccy Spółka Jawna (dalej jako OWU Pożyczek)
- 5) Umowa przewłaszczenia rzeczy ruchomych,
- 6) Pokwitowanie odbioru pożyczki,
- 7) Oświadczenie o zatrudnieniu,
- 8) Dyspozycja – zgoda na potrącenie z wynagrodzenia zobowiązań z tytułu pożyczki,
- 9) Deklaracja wekslowa,
- 10) blankiet weksła,
- 11) Oświadczenie pożyczkobiorcy,
- 12) Harmonogram spłaty pożyczki,
- 13) pełnomocnictwo do dokonywania prolongaty spłaty pożyczki,
- 14) wzorzec aneksu do umowy pożyczki dot. prolongaty terminu spłaty.

Stosowany jest również formularz oceny zdolności kredytowej (tzw. scoring), dokonywanej przez Przedsiębiorcę przed udzieleniem kredytu konsumenckiego.

(dowód: pismo Strony z dnia 27 lutego 2013 r. z załącznikami, pismo Strony z dnia 23 marca 2013 r. z załącznikami, pismo Strony z dnia 1 lipca 2014 r. z załącznikami)

W rubryce formularza informacyjnego zatytułowanej: *„Koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/Pani ponieść w związku z umową o kredyt, inne koszty, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową”* Przedsiębiorca wskazał koszt obsługi w domu klienta (dla powyższego przykładu pożyczki w kwocie 1000 zł – koszt obsługi w domu wynosi 220 zł).

Z kolei w pkt 3 Umowy o pożyczkę, Pszczołka Piechoccy sp. j. wskazuje *„kwotę łączną”*, którą konsument będzie obowiązany zwrócić, do której zalicza: kapitał zaciągniętej pożyczki (na przykładzie 1000 zł), z odsetkami (9,9 zł), kosztami administracyjnymi

i kosztami ustanowienia pożyczki (150 zł), prowizją (120 zł), umownymi kosztami z tytułu ustanowienia zabezpieczenia (2% kapitału pożyczki tj. 20 zł z tytułu zawarcia umowy przewłaszczenia oraz osobno 10 zł z tytułu ustanowienia zabezpieczenia wekslowego).

Brak w Umowie o pożyczkę informacji o koszcie obsługi w domu klienta. Nie został on również uwzględniony w całkowitej kwocie do zapłaty.

(dowód: pismo Strony z dnia 27 lutego 2013 r. z załącznikami, pismo Strony z dnia 23 marca 2013 r. z załącznikami, pismo Strony z dnia 1 lipca 2014 r. z załącznikami)

Do dnia 3 lipca 2013 r. wszyscy klienci Pszczółka Piechoccy sp. j. skorzystali z usługi obsługi w domu.

(dowód: pismo Strony z dnia 3 lipca 2013 r.)

W całym 2013 r. Przedsiębiorca udzielił 675 pożyczek, z czego 170 umów zawarto bez opcji obsługi w domu klienta. Z powyższego wynika, iż do momentu wszczęcia niniejszego postępowania wszystkie umowy były zawierane z opcją obsługi w domu. Natomiast po 3 lipca 2013 r. (tj. po dacie pisma Strony, w którym odniosła się do zarzutów postanowienia nr RBG-144/2013) do końca roku 2013 r. co najmniej niektóre umowy nie przewidywały obsługi domowej.

Z kolei w 2014 r., do dnia 1 lipca (data pisma Strony), Pszczółka Piechoccy sp. j. zawarła 347 umów pożyczki – **wszystkie z opcją obsługi w domu klienta.**

Obsługa w domu klienta obejmuje swym zakresem usługę związaną z faktem udzielenia pożyczki w miejscu zamieszkania pożyczkobiorcy. Polega na osobistym udzieleniu pożyczki i na osobistym odbiorze rat. Fakultatywnie, usługa może obejmować dodatkowe odwiedziny w miejscu zamieszkania w celu zawarcia umowy przewłaszczenia. Koszty obsługi w miejscu zamieszkania obejmują również kontrole stanu przedmiotu przewłaszczenia i jego prawidłowego użytkowania (jeden raz w miesiącu), jak również sprawdzenie stopnia jego zużycia.

(dowód: pismo Strony z dnia 1 lipca 2014 r.)

Prezes UOKiK nie dał wiary oświadczeniom Pszczółka Piechoccy sp. j. z pisma z dnia 3 lipca 2013 r., iż postanowienia dotyczące obsługi w domu nie stanowią obowiązkowej umowy dodatkowej. Pozostałe okoliczności sprawy, w tym wyjaśnienia składane przez Stronę w jej pismach, wskazują, iż wykonywanie obsługi klienta w domu jest metodą biznesową stosowaną przez Pszczółka Piechoccy sp. j., która ma odróżniać ją od innych kredytodawców, zapewniając wygodę klientowi, a jednocześnie zmniejszenie ryzyka przedsiębiorcy poprzez bieżącą kontrolę nad dokonywaniem wpłat (osobisty odbiór rat u konsumenta).

Jedynie przez okres maksymalnie pół roku (II półrocze 2013 r.) po wszczęciu niniejszego postępowania Pszczółka Piechoccy sp. j. nie zobowiązywała konsumentów do korzystania z obsługi w domu.

(dowód: pismo Strony z dnia 3 lipca 2013 r., pismo Strony z dnia 1 lipca 2014 r.)

Strona nie podaje w umowie o kredyt konsumencki informacji o kolejności zaliczania rat na poczet należności kredytodawcy. W § 2 ust. 6 OWU Pożyczek przewiduje jedynie

zasadę zaliczania wpłat w przypadku opóźnień w spłacie kwoty głównej pożyczki o następującej treści: „*W przypadku jakichkolwiek opóźnień w spłacie kwoty głównej pożyczki wraz z innymi należnościami wszelkie wpłaty będą zaliczane w pierwszej kolejności na zaległe należności pożyczkodawcy.*”

(dowód: Umowy o pożyczkę i OWU Pożyczek załączone do pism Strony z 27 lutego 2013 r., z 23 marca 2013 r. i z 1 lipca 2014 r.)

Pszczółka Piechoccy sp. j. nie podaje w umowie o kredyt konsumencki informacji o kwotach odsetek należnych w stosunku dziennym za okres korzystania z pożyczki w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy na podstawie art. 53 ust. 1 ukk. OWU Pożyczek zawiera jedynie postanowienie o następującej treści: „*§9 ust. 4. W razie odstąpienia od umowy, Pożyczkobiorca zobowiązany jest zapłacić Pożyczkodawcy odsetki za okres od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kredytu.*”

(dowód: Umowy o pożyczkę i OWU Pożyczek załączone do pism Strony z 27 lutego 2013 r., z 23 marca 2013 r. i z 1 lipca 2014 r.)

Pszczółka Piechoccy sp. j. stosuje w Umowach o pożyczkę stałe oprocentowanie w wysokości 4 % w skali roku. Przedsiębiorca zastrzega w § 2 pkt 7 OWU Pożyczek, iż: „*Pożyczkodawca ma prawo do wcześniejszej spłaty pożyczki przed upływem terminu, o którym mowa w par. 1 pkt 1. Dokonanie wcześniejszej spłaty pożyczki możliwe jest po uiszczeniu rekompensaty z tego tytułu na rzecz pożyczkodawcy w wysokości 0,5 % spłacanej przed upływem terminu kwoty udzielanej pożyczki.*” Z kolei w § 2 pkt 8 OWU Pożyczek stosuje następujące postanowienie: „*Pożyczkodawca jest uprawniony domagać się wyższej rekompensaty aniżeli wskazana w pkt. 7 niniejszego paragrafu jeżeli udowodni, że strata jaką poniósł w wyniku wcześniejszej spłaty przekroczy kwotę tak obliczonej rekompensaty*”

Umowy zawierane przez Pszczółka Piechoccy sp. j. nie przewidują możliwości wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego bez konieczności zapłaty prowizji (rekompensaty).

(dowód: Umowy o pożyczkę i OWU Pożyczek załączone do pism Strony z 27 lutego 2013 r., z 23 marca 2013 r. i z 1 lipca 2014 r.)

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2011 r. wyniosło 4 015,37 zł.

(dowód: obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 18 stycznia 2012 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2011 r., M.P. z 2012 r., poz. 26)

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2012 r. wyniosło 4 111,69 zł

(dowód: obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 18 stycznia 2013 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2012 r., M.P. z 2013 r., poz. 35)

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2013 r. wyniosło 4 221,50 zł.

(dowód: obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 20 stycznia 2014 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2013 r., M.P z 2014 r., poz. 98)

W zawieranych z konsumentami umowach Pszczółka Piechoccy sp. j. prezentuje błędną informację o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (RRSO). I tak przykładowo, przy pożyczce na kwotę 750 zł, której spłata ma nastąpić w 3 ratach miesięcznych po 320 zł (pierwsza rata 352,20 zł), Przedsiębiorca deklaruje RRSO na poziomie 141,00 proc., podczas gdy faktycznie wynosi ono 475,76 proc. Natomiast przy pożyczce na kwotę 500 zł, której spłata ma nastąpić w 3 miesięcznych ratach po 200 zł (pierwsza 269,5 zł), Przedsiębiorca deklaruje RRSO na poziomie 175,50 proc., podczas gdy faktycznie wynosi ono 569,73 proc.

(dowód: Umowy o pożyczkę i OWU Pożyczek załączone do pism Strony z 27 lutego 2013 r., z 23 marca 2013 r. i z 1 lipca 2014 r.)

Przedsiębiorca w Umowach o pożyczkę prezentuje zestawienie kosztów w ten sposób, że konsument może nie mieć pewności, czy wskazane kwoty są sumą wszystkich kosztów. Przykładowe postanowienie (dla kwoty pożyczki w wysokości 500 zł) ma następującą treść: *„Pożyczkobiorca zobowiązany jest zwrócić cały kapitał zaciągniętej pożyczki w kwocie 500 zł wraz z odsetkami w kwocie 4,50 zł, kosztami administracyjnymi i kosztami ustanowienia pożyczki w kwocie 75 zł oraz prowizją w kwocie 60 zł, nie później jednak niż do dnia 2013-04-15 w kwocie łącznej 669,50 zł zgodnie z załącznikiem nr 10. Umowne koszty z tytułu ustanowienia zabezpieczeń na wypadek niewykonania zobowiązań wynikających z przedmiotowej umowy obejmują umowę przewłaszczenia (2% wartości kwoty udzielonej pożyczki) oraz weksel (10 zł) w łącznej kwocie 20 zł i opłaty z tytułu usługi multimedialnej, telefonicznej i sms w kwocie 10 zł”* (pkt 3. Umowy o pożyczkę).

Podobne sformułowania znajdują się w innych przesłanych przez Pszczółka Piechoccy sp. j. Umowach o pożyczkę (np. na kwotę 750 zł i 1000 zł, z odpowiednio wyższymi wartościami opłat).

(dowód: Umowy o pożyczkę i OWU Pożyczek załączone do pism Strony z 27 lutego 2013 r., z 23 marca 2013 r. i z 1 lipca 2014 r.)

Strona do dnia 10 grudnia 2013 r. stosowała następujące postanowienia OWU Pożyczek:

„Koszta prewencyjne obejmują:

Działania prewencyjne pośrednie w postaci:

pierwsze wezwanie do zapłaty wysyłane po upływie 14 dni po terminie płatności raty koszt 30,00 zł, drugie wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 28 dni po terminie płatności raty koszt 50,00 zł, ostateczne wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 42 dni po terminie płatności raty koszt 50,00 zł” (§7 pkt 4)

oraz

„Koszta windykacyjne obejmują:

Działania windykacyjne pośrednie w postaci:

pierwsze wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 5 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 30,00 zł; drugie wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 16 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 50,00 zł; ostateczne wezwanie do zapłaty

wysłane po upływie 30 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 50,00 zł" (§7 pkt 6)

Po dniu 10 grudnia 2013 r. Pszczółka Piechoccy sp. j. zastąpiła wskazane wyżej kwoty monitów (30 i 50 zł) kwotą 15 zł.

(dowód: Umowy o pożyczkę i OWU Pożyczek załączone do pism Strony z 27 lutego 2013 r., z 23 marca 2013 r. i z 1 lipca 2014 r.)

W rejestrze postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone (dalej: Rejestr) znajduje się klauzula wpisana dnia 17 października 2012 r. pod nr 3852 na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: SOKiK) z dnia 4 lipca 2012 r. (sygn.. akt AmC 5205/11) o treści: *"Oplata za sporządzenie i wysłanie lub doręczenie wezwania do zapłaty raty (rat) kredytu lub odsetek - od każdego wezwania - 20 zł"*

W Rejestrze znajduje się klauzula wpisana dnia 7 grudnia 2012 r. pod nr 4090 na podstawie wyroku SOKiK z dnia 8 grudnia 2012 r. (sygn. akt. XVII AmC 2905/11) o treści: *"Oplata za wezwanie do zapłaty i wypowiedzenie umowy (pożyczkobiorca) - 20 zł"*.

Pszczółka Piechoccy sp. j. osiągnęła [...] zł przychodu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

(dowód: zeznania o wysokości osiągniętego dochodu /poniesionej straty w roku podatkowym 2013 PIT-36 współników Marty Piechockiej i Jakuba Piechockiego załączone do pisma Strony z dnia 19 maja 2014 r.)

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Interes publiczny

Przepis art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ogranicza zastosowanie jej przepisów wyłącznie do podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Warunkiem koniecznym do uruchomienia instrumentów określonych w tej ustawie jest zatem zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorców naruszają jej przepisy i jednocześnie stanowią zagrożenie dla interesu publicznego, bądź też naruszają ten interes.

Niniejsze postępowanie dotyczy naruszania przez Pszczółka Piechoccy sp. j. przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, stosowania postanowień wzorca umowy uznanych za niedozwolone oraz stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych. Przedsiębiorca oferuje swoje usługi powszechnie na obszarze Bydgoszczy i sąsiednich miast (Inowrocław, Świecie, Nakło nad Notecią), to znaczy, że każdy zainteresowany posiadający w ocenie Pszczółka Piechoccy sp. j. zdolność kredytową, może z jej usług skorzystać. Praktyki stosowane przez Stronę nie dotyczą jedynie interesów indywidualnych, lecz **dotyczyć mogą każdego**, kto skorzystał lub może skorzystać z oferty udzielenia krótkoterminowej pożyczki pieniężnej przez skarżonego Przedsiębiorcę. Uznać wobec tego należy, iż niniejsze **postępowanie prowadzone było w interesie publicznym**.

Ad I

Przesłanki stwierdzenia praktyki z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Punktem wyjścia do rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie jest ustalenie, czy działania Pszczółka Piechoccy sp. j. noszą znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Przepis art. 24 ust. 1 uokik stanowi, iż zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Natomiast art. 24 ust. 2 pkt 1 i 3 uokik określają, iż przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w tym w szczególności: stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (dalej również: niedozwolone postanowienia wzorców umów lub klauzule niedozwolone) oraz nieuczciwych praktyk rynkowych.

Oceny, czy w danym przypadku mamy do czynienia z praktyką określoną w wyżej przywołanych przepisach, możemy dokonać na podstawie ustalenia łącznego spełnienia trzech przesłanek, którymi są:

- **działania przedsiębiorcy,**
- **bezprawność tych działań,**
- **naruszenie zbiorowego interesu konsumentów.**

Działania przedsiębiorcy

Zgodnie z przepisem art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ilekroć w ustawie tej jest mowa o przedsiębiorcy, pojmuje się przez to między innymi przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 672, z późn. zm.). Przepis art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, handlową, budowlaną, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 tej ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą.

Mając powyższe na uwadze, uznać należy, iż Pszczółka Piechoccy sp. j. jako spółka prawa handlowego wpisana do rejestru przedsiębiorców KRS, prowadząca działalność gospodarczą (działalność usługowa prowadzona we własnym imieniu, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły, o charakterze zarobkowym), jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 uokik. Tym samym, działania Pszczółka Piechoccy sp. j. mogą podlegać ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Przesłanka bezprawności

Pojęcie bezprawności nie jest pojęciem prawnie zdefiniowanym. Należy zatem przyjąć, zgodnie z jego literalnym brzmieniem, że „działanie bezprawne” to **zachowanie**

sprzeczne z nakazem lub zakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych oraz z zasadami współżycia społecznego. **Bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, tj. niezależnym od wystąpienia szkody, czy też zamiaru po stronie przedsiębiorcy** dopuszczającego się działań bezprawnych. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa¹.

Praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów może przybierać różne formy. Art. 24 ust. 2 uokik wskazuje na przykładowe kategorie działań bezprawnych, których dopuścić się może przedsiębiorca. Należą do nich – jak już wskazano – między innymi: stosowanie niedozwolonych postanowień wzorców umów (art. 24 ust. 2 pkt 1 uokik) oraz nieuczciwe praktyki rynkowe (art. 24 ust. 2 pkt 3 uokik). Katalog ze wspomnianego wyżej artykułu jest jednak otwarty i stanowi jedynie egzemplifikację zachowań, które mogą stanowić praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów. Bezprawność działania przedsiębiorcy może wynikać również z naruszenia innych norm prawa, w tym zwłaszcza nakazów i zakazów zawartych w innych przepisach ustawowych.

W niniejszej sprawie zarzucono Pszczółka Piechoccy sp. j. stosowanie klauzul niedozwolonych dotyczących kosztów czynności windykacyjnych, nieuczciwych praktyk rynkowych związanych z wprowadzaniem konsumentów w błąd odnośnie wysokości RRSO i prowizji z tytułu przedterminowej spłaty kredytu oraz naruszenia przepisów ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715, z późn. zm.; **dalej również: ukk**). Ustawa o kredycie konsumenckim przewiduje szereg regulacji mających na celu zapewnienie kredytobiorcom pełną informację o zaciągającym kredycie konsumenckim, zarówno na etapie przedkontraktowym (obowiązek przekazania formularza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego przed zawarciem umowy), jak również na etapie zawierania kontraktu (obowiązek zawarcia określonych informacji w umowie kredytu konsumenckiego). Niedopełnienie tych wymagań wpływa na poziom wiedzy konsumenta o oferowanym mu produkcie i przesądza o bezprawności zachowań kredytodawcy.

Ustawa o kredycie konsumenckim jest aktem prawnym określającym, m.in. zasady i tryb zawierania umów o kredyt konsumencki, jak również obowiązki kredytodawcy i pośrednika kredytowego w zakresie informacji udzielanych przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki oraz obowiązki konsumenta, kredytodawcy i pośrednika kredytowego w związku z zawartą umową o kredyt konsumencki (art. 1 pkt 1-2 ukk). Za umowę o kredyt konsumencki uważa się m.in. umowę pożyczki pieniężnej (art. 3 ust. 1 i 2 pkt 1 ukk).

Należy również wskazać, iż źródła obowiązków informacyjnych nakładanych na przedsiębiorców, a także uprawnienia władz publicznych do ich egzekwowania, można upatrywać w art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, który stanowi, iż władze publiczne chronią konsumentów przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi. Stanowisko to potwierdził Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 21 kwietnia 2004 r. (sygn. akt: K 33/03). Z przepisu powyższego wynika uprawnienie władz publicznych do ingerencji w stosunki cywilnoprawne i w prawo własności (por. wyrok TK z 10 października 2000 r.,

¹

Por. J.Szwaja (red.), *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, Warszawa 2000, s. 117-118.

sygn.: P 8/99). W gospodarce rynkowej „konsument ma prawo do kompletnej i jednoznacznej informacji w sprawach mających istotne znaczenie dla zabezpieczenia jego interesu prawnego w warunkach globalizacji (masowości) obrotu prawnego i wielości ofert na rynku, które nie zawsze posługują się prawdziwymi i pełnymi informacjami, a niekiedy wprowadzają w błąd lub w sposób ukryty godzą w indywidualny i zbiorowy interes konsumentów” (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2006 r., sygn. akt: III SK 7/2006). Podobne stanowisko zajął również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 lipca 2002 r. stwierdzając, że „zasób zrozumiałej, jasnej i dostępnej informacji dla konsumenta spełnia niezbędne wymagania warunkujące możliwość dokonywania przez niego niezakłóconego i racjonalnego wyboru” (sygn. akt: I CKN 1319/00).

Ad I pkt 1-4. Brak w umowie kredytu konsumentenckiego informacji wymaganych przez art. 30 ust. 1 ukk.

Art. 30 ust. 1 ukk przewiduje obowiązek podania w umowie o kredyt konsumentencki określonych tam enumeratywnie informacji. Każda umowa o kredyt konsumentencki powinna zatem określać:

„1) imię, nazwisko i adres konsumenta oraz imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) kredytodawcy i pośrednika kredytowego;

2) rodzaj kredytu;

3) czas obowiązywania umowy;

4) całkowitą kwotę kredytu;

5) terminy i sposób wypłaty kredytu;

6) stopę oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile ma zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumentencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy;

7) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumentencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia;

8) zasady i terminy spłaty kredytu, w szczególności kolejności zaliczania rat kredytu konsumentenckiego na poczet należności kredytodawcy, w tym informację o prawie, o którym mowa w art. 37 ust. 1;

9) zestawienie zawierające terminy i zasady płatności odsetek oraz wszelkich innych kosztów kredytu, w przypadku gdy kredytodawca lub pośrednik kredytowy udziela karencji w spłacie kredytu;

10) informację o innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumentencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie;

11) roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu;

12) skutki braku płatności;

13) informację o konieczności poniesienia opłat notarialnych, o ile wystąpią;

14) sposób zabezpieczenia i ubezpieczenia spłaty kredytu, jeżeli umowa je przewiduje;

15) termin, sposób i skutki odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązek zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek zgodnie z rozdziałem 5, a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym;

16) prawo konsumenta do spłaty kredytu przed terminem;

- 17) informację o prawie kredytodawcy do zastrzeżenia w umowie prowizji za dokonanie spłaty kredytu przed terminem i zasady ustalenia wysokości tej prowizji;
 - 18) informację o prawie, o którym mowa w art. 59 ust. 1;
 - 19) warunki wypowiedzenia umowy;
 - 20) informację o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygania sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi;
 - 21) wskazanie organu nadzoru właściwego w sprawach ochrony konsumentów.”
- (podkreśl. – Prezes UOKiK)

Celem art. 30 ukk jest zapewnienie konsumentowi łatwego dostępu do informacji na temat warunków udzielonego mu kredytu oraz jego sytuacji prawnej w związku z kredytem. Dokument umowy, który otrzymuje konsument, ma stanowić zwarte kompendium informacji prawne, tak aby nie musiał on ponosić kosztów transakcyjnych (wysiłku, wydatków) w celu uzyskania potrzebnych mu wiadomości. Dokument umowy ma być instrumentem redukującym asymetrię informacyjną między kredytodawcą a konsumentem na temat sytuacji prawnej stron. Art. 30 ust. 1 nakłada na kredytodawcę obowiązek, aby sporządzając dokument umowy, zamieścił w nim elementy określone w komentowanym przepisie.

Na cel przepisów dotyczących elementów umowy o kredyt konsumencki wskazał SOKiK w wyroku z dnia 18 listopada 2013 r. (sygn.. akt XVII AmA 2/12, <http://orzeczenia.warszawa.so.gov.pl/>, dostęp dnia: 6 października 2014 r.), odnosząc się do art. 4 regulującego to zagadnienie w uprzednio obowiązującej ustawie z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2001 r., Nr 100, poz. 1081, z późn. zm.; dalej również jako ukk z 2001 r.). *W myśl tego stanowiska, które zachowało swoją aktualność, celem tych przepisów jest: „zagwarantowanie konsumentom wzmożonej ochrony prawnej poprzez umieszczenie wszystkich istotnych informacji, o których mowa w art. 4 uokik w jednym dokumencie umowy. Wolą ustawodawcy było zagwarantowanie konsumentowi prawa do przejrzystej, kompletnej i jednoznacznej informacji w sprawach mających istotne znaczenie dla zabezpieczenia jego interesu prawnego w warunkach masowości i wielości ofert na rynku, które nie zawsze posługują się prawdziwymi i pełnymi informacjami.”*

O wadze jaką ustawodawca nadał omawianemu obowiązkowi informacyjnemu świadczą konsekwencje grożące kredytodawcy za jego niedopełnienie. Zgodnie bowiem z **art. 45 ust. 1 ukk**, niepodanie przez przedsiębiorcę wskazanych w tym przepisie informacji dotyczących kredytu konsumenckiego powoduje **sankcję tzw. kredytu darmowego**, to znaczy powstanie uprawnienia konsumenta do zwrotu kredytu bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób określony w umowie.

Z kolei **art. 53 ust. 2 ukk** stanowi, że w przypadku gdy umowa o kredyt konsumencki nie zawiera elementów określonych w art. 30 ukk, konsument może odstąpić od tej umowy w terminie **14 dni od dostarczenia wszystkich elementów** wymienionych w tym ostatnim przepisie.

Ad I pkt 1. Niepodawanie w umowach o kredyt konsumencki informacji o całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta.

Zgodnie z treścią art. 30 ust. 1 pkt 7 ukk umowa o kredyt konsumencki powinna określać całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta. Kwota ta ma uświadomić

konsumentowi, ile pieniędzy będzie musiał łącznie przeznaczyć na spłatę wszelkich zobowiązań związanych z uzyskanym kredytem (na rzecz kredytodawców lub innych podmiotów)²

Przez całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta rozumie się na gruncie art. 5 pkt 8 w zw. z pkt 6 i 7 ukk sumę całkowitego kosztu kredytu³ i całkowitej kwoty kredytu⁴. Informacja, o której mowa w art. 5 pkt 8 ukk jest jedną z najważniejszych dla konsumenta, gdyż w sposób nominalny wskazuje, ile środków pieniężnych będzie musiał zwrócić po upływie umówionego terminu. Tym samym, pozwala konsumentowi odpowiedzieć na pytanie, czy pożyczać w ogóle (czy jest w stanie spłacić taką kwotę) i czy skorzystać z oferty tego przedsiębiorcy czy innego (który np. proponuje mniejsze koszty pożyczki). Dodatkowo, zawarcie kwoty do zapłaty wprost w umowie pozwala konsumentowi skontrolować, czy kredytodawca nie naliczył dodatkowych opłat. Przy pożyczkach krótkoterminowych (tzw. „chwilówkach”) całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta jest prosta do przewidzenia przez przedsiębiorcę i powinien ją podać w sposób precyzyjny.

Prezes UOKiK ustalił, że dokumentem, w którym podawane są dane wynikające z konkretnej kwoty kredytu jest Umowa o pożyczkę. W pkt. 3 umowy są sumowane pewne koszty. Jednakże Przedsiębiorca **nie dodaje do tej sumy opłaty za obsługę w domu**, w związku z czym kwota ta nie może być utożsamiana z całkowitą kwotą do zapłaty przez konsumenta.

Jak wskazano powyżej, jednym z elementów całkowitej kwoty do zapłaty jest całkowity koszt kredytu. Zgodnie natomiast z art. 5 pkt 6 ukk, całkowity koszt kredytu to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, **w szczególności:**

(a) odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz

(b) **koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu**

- wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta.

Definicja „całkowitego kosztu kredytu” (podobnie jak cała ustawa) stanowi implementację dyrektywy 2008/48 i obejmuje – jak wskazano – koszty usług dodatkowych w przypadku, gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu. Uwzględniając wymagania wykładni prounijnej (art. 3 lit. g dyrektywy 2008/48), należy uznać, że chodzi tu o usługi, które łącznie spełniają następujące warunki:

1) są związane z umową o kredyt konsumencki oraz

2) zawarcie umowy dotyczącej usługi jest wymagane od kredytobiorcy – ogólnie w celu uzyskania przezeń kredytu lub uzyskania kredytu na określonych warunkach oferowanych przez kredytodawcę.⁵

W ocenie Prezesa UOKiK, przyjęty przez Pszczółka Piechoccy sp. j. model prowadzenia działalności gospodarczej opiera się właśnie na obsłudze pożyczkobiorców

² T. Czech, *Kredyt konsumencki. Komentarz*, Warszawa 2012 r., s. 135

³ Art. 5 pkt 6 ukk – całkowity koszt kredytu – wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności:

(a) odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz

(b) koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu

- wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta

⁴ art. 5 pkt 7 ukk – całkowita kwota kredytu – suma wszystkich środków pieniężnych, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt.

⁵ T. Czech, *Kredyt...* op. cit, s.119.

w domu, o czym świadczą oświadczenia i dane liczbowe przedstawione przez Stronę (*vide*: część ustalająca niniejszej decyzji). Obsługa pożyczkobiorcy w domu realizowana przez Stronę jest zatem, zdaniem Prezesa UOKiK, usługą dodatkową, której koszt jest niezbędny do uzyskania kredytu konsumenckiego. Innymi słowy, konsument ubiegając się o pożyczkę w Pszczółka Piechoccy sp. j., musi przystać na wizyty przedstawicieli tego pożyczkodawcy w swoim miejscu zamieszkania składane w celu zawarcia umowy, przekazania pieniędzy konsumentowi, a następnie odbioru rat spłacanej pożyczki. W braku innego zabezpieczenia, może zająć również konieczność oględzin ruchomości posiadanych przez konsumenta w celu oszacowania ich wartości i zawarcia umowy przewłaszczenia.

Również w doktrynie jako przykład obowiązkowej usługi dodatkowej, której koszt należy uwzględnić w całkowitym koszcie kredytu (*ergo*: w całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta) podaje się „*umowę o dostarczanie i odbiór kwoty pożyczki pod adresem kredytobiorcy*”⁶.

Oznacza to, że w myśl art. 5 pkt 8 w zw. z pkt 6 i 7 ukk, koszt obsługi konsumenta w jego domu zaliczyć należy do całkowitego kosztu kredytu, który z kolei wejdzie (razem z całkowitą kwotą kredytu) w skład całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta.

W umowach przedłożonych przez Pszczółka Piechoccy sp. j. podano jako całkowitą kwotę do zapłaty sumę całkowitej kwoty kredytu i niektórych kosztów kredytu, pomijając koszt obowiązkowej obsługi w domu, który jest kwotą znaczącą. Przykładowo, zgodnie z przedłożonymi przez Stronę formularzami informacyjnymi, dla kwoty pożyczki 1000 zł, koszt obsługi w domu klienta wynosi 220,10 zł, co stanowi 22,01 % pożyczonej kwoty, zaś dla kwoty pożyczki 500 zł – koszt obsługi w domu wynosi 160,50 zł, czyli 32,1 % kwoty pożyczki.

Powyższe działanie Pszczółka Piechoccy sp. j. jako niezgodne z art. 30 pkt 7 ukk, **jest bezprawne**. Choć dla spełnienia przesłanki bezprawności wystarczy wskazanie obiektywnej niezgodności zachowania przedsiębiorcy z przepisem prawa, to należy również dodatkowo podkreślić, iż skutkiem opisanego zaniechania może być brak świadomości konsumenta co do rzeczywistej wysokości jego zobowiązania względem pożyczkodawcy, co z kolei może przełożyć się na trudności w spłacie wszystkich kosztów kredytu.

Ad I pkt 2. Niepodawanie w umowach o kredyt konsumencki informacji o kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy.

Zgodnie z treścią art. 30 ust. 1 pkt 8 ukk umowa o kredyt konsumencki powinna określać m.in. **kolejność zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy**. Zgodnie z ogólną dyspozycją zawartą w art. 451 § 1 zdanie drugie kodeksu cywilnego, to wierzyciel decyduje o tym, jaka część zadłużenia (kapitał czy też należności uboczne np. odsetki, opłaty, odsetki karne) zostanie najpierw umorzona na skutek dokonania zapłaty przez dłużnika. Wierzyciel może tego wyboru dokonać już po dokonaniu wpłaty przez dłużnika. Ustawa o kredycie konsumenckim wprowadza jednak w tym zakresie pewne ograniczenie – kredytodawca musi już w umowie kredytu wskazać sposób zaliczania rat. Tym samym, konsument wie, jak zostaną rozdysponowane wpłacone przez niego pieniądze i czy po dokonaniu wpłat kwota kapitału kredytu zostanie pomniejszona.

⁶ Ibidem.

Prezes UOKiK ustalił, że Przedsiębiorca stosuje następujące postanowienie: „***W przypadku jakichkolwiek opóźnień w spłacie*** [podkreśl. – Prezes UOKiK] *kwoty głównej pożyczki wraz z innymi należnościami wszelkie wpłaty będą zaliczane w pierwszej kolejności na zaległe należności pożyczkodawcy*” (§ 2 pkt 6 OWU Pożyczek). Z postanowienia tego nie wynika, które z należności zaległych mają pierwszeństwo (kapitał czy też należności uboczne) oraz jak uregulowana jest kwestia kolejności, gdy w ogóle nie ma zaległości w spłacie. W związku z tym konsument nie może ustalić, jakie zasady zostaną zastosowane do ustalenia kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy.

Wobec powyższego, zdaniem Prezesa UOKiK, opisane działanie Przedsiębiorcy narusza art. 30 ust. 1 pkt 8 ukk, a tym samym **wypełnia przesłankę bezprawności**.

Ad I pkt 3. Niepodawanie w umowach o kredyt konsumencki informacji o koszcie obsługi pożyczki w domu.

Zgodnie z treścią art. 30 ust. 1 pkt 10 ukk, umowa o kredyt konsumencki powinna zawierać **informację o innych kosztach**, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie.

Prezes UOKiK ustalił, że Przedsiębiorca pobiera opłatę za obsługę w domu oraz to, że opłata ta może ulec zmianie w wypadku zmiany miejsca zamieszkania konsumenta. Informacji tych jednak Pszczółka Piechoccy sp. j. nie podaje w umowach zawieranych z konsumentami.

W odróżnieniu od informacji wymaganej przez art. 30 pkt 7 ukk (koszt usługi dodatkowej wliczany do całkowitej kwoty do zapłaty), w przypadku art. 30 pkt 10 ukk nie jest nawet konieczne, aby poniesienie kosztu usługi dodatkowej było niezbędne do uzyskania kredytu. Ten ostatni przepis wskazuje jedynie, że jeśli koszty tej usługi były kredytodawcy znane w momencie zawierania umowy, to jest on obowiązany poinformować o nich konsumenta w umowie o kredycie konsumenckim.

Nie ulega wątpliwości, że skoro Strona wskazuje w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego koszt obsługi w domu, to jest on jej znany jeszcze przed zawarciem Umowy o pożyczkę, co powoduje aktualizację obowiązku poinformowania o nim konsumenta w umowie. Ponadto, Przedsiębiorca uwzględnił koszt obsługi w domu przy obliczaniu RRSO, co jedynie potwierdza, iż opłata z tego tytułu jest jemu z góry znana.

To samo dotyczy warunków, na jakich koszt obsługi w domu klienta może ulec zmianie. Przedsiębiorca, w rubryce formularza informacyjnego zatytułowanej: „*Warunki, na jakich koszty związane z umową o kredyt mogą ulegać zmianie*” wskazał: „*W przypadku, gdy pożyczkobiorca zmieni miejsce zamieszkania i będzie to odległość większa niż 50 km od siedziby pożyczkodawcy*”. W wyjaśnieniach kierowanych do Prezesa UOKiK, a przytoczonych w części ustalającej niniejszej decyzji, Pszczółka Piechoccy sp. j. również wskazywała na możliwość zmiany wysokości ww. opłaty, w przypadku zwiększenia kosztów

obsługi spowodowanego zmianą miejsca zamieszkania konsumenta. Skoro zatem Strona ma wypracowaną metodę postępowania w podobnych przypadkach i przewiduje ich wystąpienie, powinna zawrzeć te informacje w umowie o kredyt konsumencki.

Należy podkreślić, że formularz informacyjny, o którym mowa w art. 14 ukk nie może stanowić integralnej części umowy o kredyt konsumencki, a w każdym razie – informacje, o których mowa w art. 30 ukk muszą znaleźć się wprost w dokumencie umowy. Formularz jest ofertą przedsiębiorcy, która z uwagi na regulacje ustawowe (art. 13 i 14 ukk) przedstawiana jest w takiej właśnie formie. Konsument może spodziewać się i domagać zawarcia umowy na przedstawionych mu w formularzu zasadach. Potwierdzeniem warunków, na jakich została udzielona pożyczka jest jednak wyłącznie pisemna umowa o kredyt konsumencki.

Wbrew twierdzeniom Strony, faktura z tytułu obsługi klienta w domu załączona do Umowy o pożyczkę nie stanowi – ze względów przytoczonych powyżej - realizacji obowiązku art. 30 pkt 10 ukk. Ponadto, analiza umów o kredyt konsumencki przesłanych wraz z wszelkimi załącznikami przez Pszczółka Piechoccy sp. j. nie wykazała, żeby były wśród nich faktury za obsługę w domu.

Wobec powyższego, w ocenie Prezesa UOKiK, opisane działanie Przedsiębiorcy stanowi naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 10 ukk i tym samym **wypełnia przesłankę bezprawności**.

Ad I pkt 4. Niepodawanie w umowach o kredyt konsumencki informacji o kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym należnych w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy

Zgodnie z treścią art. 53 ust. 1 ukk, konsument ma prawo, bez podania przyczyny, do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy. W takim wypadku konsument nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy o kredyt konsumencki, **z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kredytu** (art. 54 ust. 1 ww. ustawy). W celu ułatwienia wyliczenia kwoty, jaką trzeba zwrócić, ustawodawca nakazał, by w umowie o kredyt konsumencki podawać kwotowo odsetki należne w stosunku dziennym w wypadku odstąpienia od umowy (art. 30 ust. 1 pkt 15 ukk).

W toku postępowania Prezes UOKiK ustalił, że w zawieranych umowach Przedsiębiorca nie podaje informacji o kwocie odsetek od kredytu należnych w stosunku dziennym. W § 2 ust. 6 OWU Pożyczek przewiduje jedynie zasadę zaliczania wpłat w przypadku opóźnień w spłacie kwoty głównej pożyczki o następującej treści: *„**W przypadku jakichkolwiek opóźnień w spłacie** [podkreśl. – Prezes UOKiK] **kwoty głównej pożyczki wraz z innymi należnościami wszelkie wpłaty będą zaliczane w pierwszej kolejności na zaległe należności pożyczkodawcy.**”*

Brak ten może utrudniać konsumentowi podjęcie decyzji o odstąpieniu od umowy, gdyż wiąże się z nią niepewność co do kosztów, które obowiązany będzie ponieść

oraz konieczność dokonania dodatkowych kalkulacji. Może to zniechęcić go do skorzystania z przysługującego mu uprawnienia do odstąpienia od umowy.

Niezależnie od powyższego (wpływu na decyzję konsumenta), bezprawnym jest już sam brak informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych pożyczkodawcy w przypadku odstąpienia od umowy.

Ustosunkowując się do zarzutów postanowienia nr RBG-144/2013, Strona zapowiedziała zaniechanie ww. praktyki, poprzez wprowadzenie informacji o dziennym koszcie odsetek. Przesłane dnia 1 lipca 2014 r. dokumenty (Umowy o pożyczkę z wszelkimi załącznikami) nie potwierdzają jednak, ażeby do takich zmian doszło.

Wobec powyższego, zdaniem Prezesa UOKiK, opisane działanie Przedsiębiorcy narusza art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy o kredycie konsumenckim i tym samym **wypełnia przesłankę bezprawności**.

Ad I pkt 5. Nieuprawnione zastrzeganie prowizji za spłatę kredytu konsumenckiego przed terminem.

Pożyczkodawca może zastrzec w umowie prowizję na wypadek wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego (art. 50 ukk). W tym wypadku muszą jednak zostać spełnione dwa warunki. Po pierwsze, spłata musi przypadać na okres, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała. Po drugie, kwota spłacanego w okresie dwunastu kolejnych miesięcy kredytu musi być wyższa niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, ogłaszanego przez Prezesa GUS w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", z grudnia roku poprzedzającego rok spłaty kredytu.

Prezes UOKiK ustalił, że pierwszy z warunków Przedsiębiorca spełnia, gdyż stosuje stałe oprocentowanie (4 % w skali roku). Jeśli zaś chodzi o drugi warunek, to Pszczółka Piechoccy sp. j. stosuje następujące postanowienie: *„Pożyczkodawca ma prawo do wcześniejszej spłaty pożyczki przed upływem terminu, o którym mowa w par. 1 pkt 1. Dokonanie wcześniejszej spłaty pożyczki możliwe jest po uiszczeniu rekompensaty z tego tytułu na rzecz pożyczkodawcy w wysokości 0,5% spłacanej przed upływem terminu kwoty udzielanej pożyczki”* (§ 2 pkt 7 OWU Pożyczek).

Postanowienie to nie różnicuje sytuacji kredytobiorców w zależności od wysokości spłacanej wcześniej kwoty kredytu i jest sformułowane w ten sposób, że obejmuje swym zakresem także kredytobiorców, którzy dokonuje spłat w mniejszej wysokości niż wyżej wymieniona. Zgodnie bowiem z ustaleniami Prezesa UOKiK, w okresie działalności Pszczółka Piechoccy sp. j. (tj. od 11 maja 2012 r.) minimalna wysokość kredytu uprawniająca do pobierania prowizji z tytułu wcześniejszej spłaty, wynosiła:

- w 2012 r. - 12 046,11 zł (trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2011 r.),
- w 2013 r. – 12 335,07 zł (trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2012 r.),
- w 2014 r. – 12 664,50 zł (trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2013 r.)

Tymczasem, Strona udziela pożyczek nie wyższych niż na 5 000 zł. W OWU Pożyczek pojawia się wprawdzie kwota maksymalna, jaka może zostać pożyczona przez Pszczółka Piechoccy sp. j. w wysokości 10 000 zł, jednakże strona wyjaśniła, że w rzeczywistości tak wysokich pożyczek nie udziela.

Z powyższego wynika zatem, że Przedsiębiorca nie jest uprawniony do zastrzegania prowizji z tytułu wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego. Nawet najwyższa pożyczka udzielona przez Pszczółka Piechoccy sp. j. nie osiąga bowiem poziomu, do którego odwołuje się art. 50 ukk (w każdym z ostatnich trzech lat – ponad 12 tys. zł).

Broniąc przyjętego przez siebie stanowiska, strona powołała się na art. 16 dyrektywy 2008/48, zgodnie z którym w przypadku przedterminowej spłaty kredytodawcy przysługuje sprawiedliwa i obiektywnie uzasadniona rekompensata za ewentualne koszty bezpośrednio związane z przedterminową spłatą. Przedsiębiorca pomija jednak fakt, iż ustawodawca polski skorzystał z ograniczenia określonego w art. 16 ust. 4 lit. a. tejże dyrektywy, który stanowi, iż:

„Art. 16 ust. 4. Państwa członkowskie **mogą wprowadzać przepisy** [podkreśl. – Prezes UOKiK], zgodnie z którymi:

a) takiej rekompensaty można domagać się tylko pod warunkiem, że spłacana przed terminem część kwoty kredytu przekracza próg określony w prawie krajowym w okresie dwunastu miesięcy;
(...).”

Wprowadzenie odniesienia do progu trzykrotności przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw jest właśnie realizacją zacytowanego przepisu dyrektywy 2008/48. Przepisy ustawy o kredycie konsumenckim są zatem jasne. Co do zasady niedopuszczalne jest zastrzeganie jakichkolwiek opłat lub kosztów na rzecz kredytodawcy, gdy konsument dokonuje płatności przed terminem. Art. 50 ukk wprowadza wyjątek od tej zasady i z tego powodu nie może podlegać wykładni rozszerzającej (*exceptiones non sunt extendae*).⁷

Z uwagi na powyższe, zdaniem Prezesa UOKiK, opisane działanie Przedsiębiorcy narusza art. 50 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, przez co **wypełnia przesłankę bezprawności**.

Ad I pkt 6. Nieuprawnione zastrzeganie możliwości dochodzenia wyższej rekompensaty niż prowizja za wcześniejszą spłatę kredytu.

Pszczółka Piechoccy sp. j. stosuje postanowienie o treści: „Pożyczkodawca jest uprawniony domagać się wyższej rekompensaty aniżeli wskazana w pkt. 7 niniejszego paragrafu jeżeli udowodni, że strata jaką poniósł w wyniku wcześniejszej spłaty przekroczy kwotę tak obliczonej rekompensaty” (§ 2 pkt 8 OWU Pożyczek).

Przedsiębiorca w umowie wskazuje, że postanowienie to wynika z art. 16 ust. 4 lit. b dyrektywy 2008/48, który stanowi, iż: „4. Państwa członkowskie mogą wprowadzać przepisy, zgodnie z którymi: kredytodawca może wyjątkowo domagać się wyższej rekompensaty, jeżeli jest w stanie udowodnić, że strata jaką poniósł w wyniku wcześniejszej spłaty przekracza kwotę ustaloną zgodnie z ust. 2.”

⁷ Ibidem, s. 503.

Wprowadzenie przytoczonego przepisu do polskiego porządku prawnego miało charakter fakultatywny i przepis ten nie został zaimplementowany w ustawie o kredycie konsumenckim.

W trakcie postępowania wyjaśniającego Przedsiębiorca podnosił, że zgodnie z art. 471 kodeksu cywilnego dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Zdaniem Prezesa UOKiK, skorzystanie przez konsumenta z uprawnienia do wcześniejszej spłaty kredytu nie może być uznane za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, gdyż uprawnienie to przysługuje konsumentowi z mocy ustawy.

Strona uzasadnia zatem nieistniejąca podstawą prawną swoje uprawnienie do pobierania wyższej nawet niż prowizja (do której też nie jest uprawniona) rekompensaty za ewentualne szkody spowodowane wcześniejszą spłatą zaciągniętego przez konsumenta kredytu, co narusza art. 47 w zw. z art. 50 ukk. Ten pierwszy przepis stanowi, iż postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać uprawnień konsumenta przewidzianych w ustawie. Ograniczenie uprawnienia konsumenta polega na tym, że Strona przewiduje dochodzenie roszczeń z tytułu przedterminowej spłaty kredytu innych niż przewidziana w art. 50 ukk prowizja (do której pobierania i tak Pszczółka Piechoccy sp. j. nie jest uprawniona).

Z powyższych względów, **praktyka stosowana przez Stronę jest bezprawna.**

Należy wskazać dodatkowo, iż Pszczółka Piechoccy sp. j. nie określa maksymalnej wysokości swoich ewentualnych roszczeń, co czyni iluzorycznymi i ograniczenie wysokości prowizji do 0,5 % wartości pożyczki, i samo uprawnienie konsumenta do dokonania wcześniejszej spłaty, gdyż nie wie, czy odniesie z tego tytułu jakkolwiek korzyść.

Ad I pkt 7 i 8. Nieuczciwe praktyki rynkowe.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz.1206, **dalej: upnpr**), praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców wobec konsumentów jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Ustęp 2 powołanego artykułu stanowi, iż za nieuczciwą praktykę rynkową uważa się zwłaszcza praktykę rynkową wprowadzającą w błąd, jeżeli spełnia przesłanki określone w art. 4 ust.1 upnpr. Uznaje się ją za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął (art. 5 ust. 1 upnpr). Art. 5 ust. 2 upnpr precyzuje, iż wprowadzającym w błąd zachowaniem może być m. in.: rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji lub rozpowszechnianie prawdziwych informacji w sposób mogący wprowadzać w błąd.

W tym miejscu zważyć należy, iż ocenę nieuczciwości praktyki rynkowej przeprowadza się, badając, czy zniekształca ona lub może zniekształcać zachowanie rynkowe **przeciętnego konsumenta**. Zgodnie z art. 2 pkt 8 upnpr przez przeciętnego konsumenta

rozumie się konsumenta, który jest dostatecznie dobrze poinformowany, uważny i ostrożny. Oceny tej powinno dokonać się z uwzględnieniem czynników społecznych, kulturowych, językowych i przynależności danego konsumenta do szczególnej grupy konsumentów, przez którą rozumie się dającą się jednoznacznie zidentyfikować grupę konsumentów, szczególnie podatną na oddziaływanie praktyki rynkowej lub na produkt, którego praktyka rynkowa dotyczy, ze względu na szczególne cechy, takie jak m. in. wiek, wykształcenie, sprawność fizyczna czy umysłowa. Wzorzec przeciętnego konsumenta nie jest stały, zmienia się bowiem w zależności od okoliczności konkretnego przypadku.

W niniejszej sprawie model przeciętnego konsumenta należy zatem odtworzyć w oparciu o ogół konsumentów, do których adresowane są usługi Pszczółka Piechoccy sp. j. (pozabankowe pożyczki kierowane do konsumentów, z krótkim terminem spłaty – tzw. „chwilówki”). Klientem Strony może być każda osoba dorosła. Do tego grona zaliczyć można w szczególności osoby, które nie mogą uzyskać kredytu w banku z uwagi na niespełnienie wymogów co do zdolności kredytowej. Jak wynika z wyjaśnień Pszczółka Piechoccy sp. j. przedstawionych w pkt. 7 pisma z dnia 27 lutego 2013 r.⁸, klientami tego kredytodawcy w przeważającej mierze są osoby w złej sytuacji finansowej, potrzebujące dodatkowych środków pieniężnych.

Mimo, że nie można zwolnić osób będących w złej kondycji ekonomicznej z dokonywania krytycznej analizy informacji otrzymywanych od przedsiębiorcy, to jednak należy zwrócić uwagę, iż szybka ocena poprawności podania kosztów pożyczki lub innych wskaźników (np. RRSO) może przekraczać możliwości klienta Pszczółka Piechoccy sp. j.

Znaczenie może mieć również swego rodzaju presja wywołana samą obecnością przedstawiciela Przedsiębiorcy w domu konsumenta, który stawia się w miejscu zamieszkania tego ostatniego celem zawarcia umowy pożyczki. Może to utrudniać dogłębną analizę umowy przed jej podpisaniem.

Ad I pkt 7. Podawanie nieprawdziwej informacji o wysokości RRSO.

Zgodnie z treścią art. 30 ust. 1 pkt ukk, umowa o kredyt konsumencki powinna określać rzeczywistą roczną stopę oprocentowania (RRSO). Natomiast w myśl art. 25 ust. 3 ukk sposób jej obliczenia określa załącznik nr 4 do tej ustawy.

Obowiązek podania w umowie o kredyt konsumencki informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania jest niezwykle istotny z punktu widzenia konsumenta porównującego różne oferty kredytowe (tego samego i innych kredytodawców). Kredyty i pożyczki udzielane są na okresy czasu liczone w latach, miesiącach, a nawet dniach (w przypadku tzw. „chwilówek”), na różne kwoty, a do tego z uwzględnieniem dodatkowych opłat i kosztów, których nazw, funkcji i wysokości nie da się w prosty sposób zestawić z podobnymi stosowanymi przez innych kredytodawców. Z tego względu ustawodawca przewidział zestandaryzowany wskaźnik, w postaci RRSO, który może posłużyć konsumentowi do dokonania porównań między konkurencyjnymi ofertami kredytowymi i wybrania najkorzystniejszej.

Rzeczywista roczna stopa oprocentowania jest to całkowity koszt ponoszony przez konsumenta, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku

⁸ „Pożyczkodawca podaje, iż wskazane w niniejszym piśmie kapitały pożyczek służące przedstawieniu przykładowych kosztów nie przekraczają 1.000,00 zł ze względu na fakt, iż zdolność kredytowa osób ubiegających się o pożyczkę na podstawie przeprowadzonych przez niego scoringów nie pozwala na udzielanie pożyczek o wyższym kapitale.”

rocznym (art. 5 pkt 12 ukk). Z uwagi na fakt, iż jest obliczany na podstawie wzoru określonego w ustawie (załącznik nr 4 do ustawy o kredycie konsumenckim), powinien stanowić pewną i ścisłą informację o prawdziwym koszcie kredytu w skali rocznej. Wskaźnik ten pozwala konsumentowi nie tylko dokonać rozróżnienia między poszczególnymi ofertami pożyczek (kredytów), ale również zweryfikować, czy kredytodawca nie zawarł w umowie o kredyt konsumencki kosztów, o których nie informował w swojej ofercie np. w reklamie w mediach lub na swojej stronie internetowej albo też w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego, o którym mowa w art. 14 ukk.

Prezes UOKiK ustalił, że w zawieranych z konsumentami umowach Przedsiębiorca prezentuje błędną informację o wysokości RRSO. I tak, przykładowo, przy pożyczce na kwotę 750 zł, której spłata ma nastąpić w 3 ratach miesięcznych po 320 zł (pierwsza rata 352,20 zł), Strona deklaruje RRSO na poziomie 141,00 proc., podczas gdy faktycznie wynosi ono 475,76 proc. Natomiast przy pożyczce na kwotę 500 zł, której spłata ma nastąpić w trzech miesięcznych ratach po 200 zł (pierwsza 269,5 zł), ww. kredytodawca deklaruje RRSO na poziomie 175,50 proc., podczas gdy faktycznie wynosi ono 569,73 proc.

W toku postępowania dokonano obliczenia RRSO dla pożyczek 500 zł i 750 zł (to samo stosuje się do pożyczki 1000 zł) poprzez podstawienie do wzoru zawartego w załączniku nr 4 do ustawy o kredycie konsumenckim rat kredytowych wskazanych dla poszczególnych pożyczek w harmonogramach spłat stanowiących załączniki do umów pożyczek zawieranych przez Stronę. Użyto w tym celu arkusza kalkulacyjnego Microsoft Excel (podobnie jak Strona). Rezultaty były odmienne niż wskazywane przez Pszczółka Piehocy sp. j. w umowach (475,76 % zamiast podawanego 141,00 % przy 750 zł całkowitej kwoty pożyczki i 569,73 zamiast 175,50 % przy 500 zł całkowitej kwoty pożyczki). Powyższe doprowadziło do ustalenia, iż RRSO podawane przez Stronę nie jest prawidłowe.

Odnosząc się do argumentacji Strony (*vide*: str. 7 niniejszej decyzji), należy zaznaczyć, że nie może być usprawiedliwieniem dla przedsiębiorcy zajmującego się zawodowo udzielaniem pożyczek korzystanie z niedoskonałego narzędzia obliczeniowego. Wymagana od Strony należyta staranność w prowadzeniu działalności gospodarczej oznacza m.in. posługiwanie się takimi narzędziami, to jest programami czy arkuszami kalkulacyjnymi, które pozwolą podać konsumentom prawdziwą, pełną i niewprowadzającą w błąd informację o usłudze finansowej (w tym o jej koszcie).

Przyczyną błędów w kalkulacji RRSO może być niepoprawne podstawienie danych do wzoru (np. nieuwzględnienie części kosztów), bądź też błąd w programie (arkuszu) obliczającym RRSO.

W ocenie Prezesa UOKiK, podana w ten sposób informacja wprowadza konsumentów w błąd co do istotnych cech usługi oferowanej przez Stronę. Jeżeli przyjąć, iż RRSO jest tym wskaźnikiem, który ma ułatwiać porównanie poszczególnych ofert, a następnie weryfikację, czy przedsiębiorca nie doliczył dodatkowych opłat lub kosztów (co spowodowałoby wzrost RRSO podanego w umowie w stosunku do tego wskazywanego w jej projekcie, formularzu informacyjnym czy reklamie), to podawanie zaniżonej jego wysokości może mieć istotny wpływ na decyzję konsumenta dotyczącą umowy. Nie bez znaczenia jest również fakt ogromnej konkurencji na rynku krótkoterminowych kredytów konsumenckich („chwilówek”), która – jak wskazano – powoduje możliwość wyboru spośród ofert wielu podmiotów. Przeciętny konsument w przypadku otrzymania prawdziwej informacji o RRSO mógłby podjąć decyzję o ubieganiu się o pożyczkę u innego przedsiębiorcy, który oferuje niższe

koszty jej udzielenia (co przekładałoby się na niższe RRSO). Obliczenie omawianego wskaźnika, zwłaszcza w krótkim czasie, choć dokonuje się go według wzoru podanego w ustawie, wymaga użycia choćby podstawowego arkusza kalkulacyjnego lub innego informatycznego narzędzia albo ponadprzeciętnych zdolności matematycznych. Z uwagi na powyższe, w ocenie Prezesa UOKiK, przeciętny konsument zda się na informację przedstawioną przez kredytodawcę i uzna ją za prawdziwą bez jej weryfikacji.

W ocenie Prezesa UOKiK, nie ma wątpliwości, że Strona narusza dobry obyczaj podawania słabszej stronie stosunku prawnego prawdziwej i pełnej informacji o istotnych warunkach umowy. Jednocześnie, jak wyjaśniono powyżej, skutkiem tej praktyki jest wprowadzenie konsumentów w błąd odnośnie stopy rzeczywistych kosztów udzielanej pożyczki, co może prowadzić do zniekształcenia decyzji dotyczącej umowy.

Wobec powyższego, opisana praktyka rynkowa stosowana przez Pszczółka Piechoccy sp. j. stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 i w zw. z art. 4 ust. 1 upnr. **Przesłankę bezprawności należy zatem uznać, w przypadku opisanej wyżej praktyki, za spełnioną.**

Ad I pkt 8. Podawanie informacji o kosztach kredytu konsumenckiego w sposób, który może wprowadzić w błąd konsumenta.

Praktyka, o której mowa w części I pkt 8 sentencji niniejszej decyzji polega na podawaniu prawdziwej informacji o kosztach kredytu konsumenckiego, jednakże w sposób, który może wprowadzać w błąd.

Przedsiębiorca w Umowie o pożyczkę prezentuje zestawienie kosztów w ten sposób, że konsument nie ma pewności, czy wskazane kwoty są sumą wszystkich kosztów. Taka prezentacja kosztów może wprowadzać w błąd co do realnych kosztów pożyczki.

Przykładowe postanowienie ma następującą treść: *„Pożyczkobiorca zobowiązany jest zwrócić cały kapitał zaciągniętej pożyczki w kwocie 500 zł wraz z odsetkami w kwocie 4,50 zł, kosztami administracyjnymi i kosztami ustanowienia pożyczki w kwocie 75 zł oraz prowizją w kwocie 60 zł, nie później jednak niż do dnia 2013-04-15 w kwocie łącznej 669,50 zł zgodnie z załącznikiem nr 10. Umowne koszty z tytułu ustanowienia zabezpieczeń na wypadek niewykonania zobowiązań wynikających z przedmiotowej umowy obejmują umowę przewłaszczenia (2% wartości kwoty udzielonej pożyczki) oraz weksel (10 zł) w łącznej kwocie 20 zł i opłaty z tytułu usługi multimedialnej, telefonicznej i sms w kwocie 10 zł”* (pkt 3 Umowy o pożyczkę).

Suma kosztów z pierwszego zdania postanowienia wynosi 639,50 zł, a nie 669,50 zł. Kwotę 669,50 zł można otrzymać dopiero po doliczeniu kosztów ustanowienia zabezpieczeń, o których mowa w zdaniu drugim postanowienia. Sposób prezentowania konsumentowi informacji może więc wprowadzać w błąd co do realnych kosztów pożyczki. Konsument nie ma pewności, czy wskazane kwoty są sumą wszystkich kosztów, czy ewentualnie kwota 30 zł zostanie do niej doliczona, czy też koszty te są już w niej zawarte. Podobne błędy występują w pozostałych kopiach umów pożyczki zgromadzonych przez Prezesa UOKiK

W ocenie Prezesa UOKiK, przedsiębiorca narusza dobry obyczaj jednoznacznego podawania informacji o istotnych warunkach umowy, tzn. tak aby konsument nie musiał

podejmować dodatkowych czynności wyjaśniających w celu interpretacji postanowień umowy, zwłaszcza dotyczących kosztów usługi. Opisana praktyka, choćby wynikała z niedbałej redakcji tekstu, może doprowadzić do nadużyć po stronie Przedsiębiorcy, który może zinterpretować treść umowy na swoją korzyść, a przeciętny konsument, z uwagi na swoją słabszą pozycję kontraktową (i finansową zależność) przeciw takiej wykładni prawdopodobnie nie zaprotestuje. Niekorzystna dla kontrahenta Pszczółka Piechoccy sp. j. interpretacja może polegać na doliczeniu do łącznej kwoty do zapłaty, przykładowo 669,50 zł przy pożyczce 500 zł, kosztów ustanowienia zabezpieczenia w postaci umowy przewłaszczenia i weksla in blanco (20 zł) oraz opłaty multimedialnej – 10 zł.

Przedstawiona powyżej niejednoznaczna redakcja postanowienia umownego może doprowadzić przeciętnego konsumenta do podjęcia decyzji o zapłacie dodatkowych kosztów, czego nie zrobiliby, gdyby umowa sformułowana była w sposób jasny.

Mimo, iż jest to zagrożenie tylko potencjalne, w ocenie Prezesa UOKiK, w interesie publicznym leży wskazanie na tę nieprawidłowość. Ustawa o kredycie konsumenckim ma tworzyć podstawy dla konstruowania umów przejrzystych, jednoznacznych i zawierających wszelkie niezbędne konsumentowi informacje (por. art. 29 ust. 3 i 30 ust. 1 ukk). Z jednej strony, z uwagi na fakt, iż dotyczy sfery wrażliwej, tj. zarządzania finansami przez osoby nieprofesjonalne, stawia wysokie rygory dla przedsiębiorców konstruujących umowy. Z drugiej zaś – jest to regulacja krótka i szczegółowa, co pozwala w prosty sposób wypełnić jej wymagania. W ocenie Prezesa UOKiK, kredytodawca prowadzący działalność z uwzględnieniem należytej staranności właściwej przedsiębiorcom, o której mowa w art. 355 § 2 Kodeksu cywilnego i w sposób określony w art. 17 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz. u. z 2013, poz. 672, z późn. zm.)⁹, nie powinien mieć trudności w przygotowaniu kompletnej i zrozumiałej dla konsumenta umowy.

Pszczółka Piechoccy sp. j. na skutek nieprecyzyjnej redakcji pkt. 3 Umowy o pożyczkę mogła wprowadzać konsumentów w błąd odnośnie łącznej wysokości kosztów należnych jej z tytułu pożyczki.

Wobec powyższego, zdaniem Prezesa UOKiK, opisane działanie Strony jest nieuczciwą praktyką rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 oraz art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 upnpr, a tym samym **stanowi praktykę bezprawną**.

Ad I pkt 9. Stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone (klausul niedozwolonych).

W myśl art. 24 ust. 2 pkt 1 uokik przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479(45) ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego. Natomiast zgodnie z przepisem art. 479(43) k.p.c. „*wyrok prawomocny ma skutek wobec osób trzecich od chwili*

⁹ Art. 17. Przedsiębiorca wykonuje działalność gospodarczą na zasadach uczciwej konkurencji i poszanowania dobrych obyczajów oraz słuszych interesów konsumentów.

wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru, o którym mowa w art. 479(45) § 2."

Uchwałą z dnia 13 lipca 2006 r., sygn. III SZP 3/2006 Sąd Najwyższy uznał, iż praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest „(...) stosowanie identycznej klauzuli, jak klauzula wpisana do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, przez innego przedsiębiorcę, który nie był stroną lub uczestnikiem postępowania zakończonego wpisaniem danej klauzuli do rejestru (...). Praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów obejmuje również przypadki wprowadzenia jedynie zmian kosmetycznych polegających na przestawieniu szyku wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru, która wywołuje takie same skutki, godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej co wpisana do rejestru."

Nie jest zatem konieczna dokładna literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej, stąd niedozwolone będą także takie postanowienia umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

Mając na uwadze powyższe, Prezes UOKiK zakwestionował postanowienia o treści:

„Koszta prewencyjne obejmują:

Działania prewencyjne pośrednie w postaci:

pierwsze wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 14 dni po terminie płatności raty koszt 30,00 zł, drugie wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 28 dni po terminie płatności raty koszt 50,00 zł, ostateczne wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 42 dni po terminie płatności raty koszt 50,00 zł"

(§7 pkt 4 OWU Pożyczek)

oraz

„Koszta windykacyjne obejmują:

Działania windykacyjne pośrednie w postaci:

pierwsze wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 5 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 30,00 zł; drugie wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 16 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 50,00 zł; ostateczne wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 30 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 50,00 zł"

(§7 pkt 6 OWU Pożyczek)

W ocenie Prezesa UOKiK, kwestionowane postanowienia mieszczą się w hipotezie klauzul zamieszczonych w Rejestrze pod nr.:

- 3852 - *„Opłata za sporządzenie i wysłanie lub doręczenie wezwania do zapłaty raty (rat kredytu lub odsetek - od każdego wezwania - 20 zł",*

- 4090 - *„Opłata za wezwanie do zapłaty i wypowiedzenie umowy (pożyczkobiorca) - 20 zł".*

W przedmiotowej sprawie Przedsiębiorca w analogiczny sposób zastrzegł sobie możliwość pobierania opłat upominawczych i windykacyjnych za wysłanie monitów w wygórowanej wysokości. Opłata za monit windykacyjny powinna odpowiadać kosztom rzeczywiście poniesionym przez Przedsiębiorcę, który nie powinien bezzasadnie obciążać nimi konsumentów w nadmiernej wysokości. Nie można uznać za uzasadnione ustalanie przez przedsiębiorców opłat windykacyjnych w wysokości, która - poza zwrotem kosztów podjętych czynności – przewiduje dodatkowy zysk dla Przedsiębiorcy.

O braku podstaw do pobierania opłat we wskazanej wyżej wysokości świadczy również fakt, iż druga i trzecia opłata jest aż o 20 zł wyższa od pierwszej mimo, że dokonywana jest ta sama czynność.

Porównując powyższe treści w sposób jednoznaczny można stwierdzić, że Pszczółka Piechoccy sp. j. pobierała opłaty od konsumentów w tych samych okolicznościach, których dotyczą ww. klauzule wpisane do rejestru. Opłaty te były pobierane w sytuacji podjęcia przez przedsiębiorcę działań z tytułu niedokonania wpłaty należności w określonych umową terminach, tj. z tytułu wysłania wezwania do zapłaty. Ponadto, w obu przypadkach, tak jak w przypadku kwestionowanych klauzul, opłata określona została w sposób ryczałtowy, zależny jedynie od uznania kredytodawcy, bez przekazania informacji o tym, jak została skalkulowana i co ma wpływ na jej wysokość. Niniejsze kwoty nie odpowiadają realnym kosztom nawiązania kontaktu - czy to listowego, czy telefonicznego z konsumentem. Brak również informacji, czy powyższe wezwania będą wysyłane listem zwykłym, poleconym czy też ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru, trudno więc wyliczyć realne koszty prowadzonego postępowania windykacyjnego.

Wysokość opłat za czynności windykacyjne powinna odzwierciedlać rzeczywiste koszty tych czynności poniesione przez przedsiębiorcę, który nie powinien bezzasadnie obciążać nimi konsumentów w nadmiernej wysokości. Tymczasem, zarówno na mocy klauzul wpisanych do rejestru, jak i postanowień z § 7 pkt 4 i 6 OWU Pożyczek możliwe jest generowanie dochodów kredytodawcy kosztem konsumentów. W przypadku zakwestionowanych postanowień opłaty za wezwanie do zapłaty wynosiły 30 zł i 50 zł. Natomiast w przypadku klauzul wpisanych do Rejestru, SOKiK uznał za abuzywną opłatę już w wysokości 20 zł. Zakwestionowane w niniejszym postępowaniu postanowienia mieszczą się zatem w hipotezie klauzul wpisanych do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Dodatkowo należy wziąć pod uwagę, że skutki zastosowania porównywanych klauzul są tożsame, sprowadzają się one do obciążenia konsumenta opłatami za wezwanie do zapłaty zadłużenia, przy czym w klauzulach stosowanych przez Pszczółka Piechoccy sp. j. koszty te były nawet wyższe niż przewidziane w klauzulach nr 3852 i 4090.

Biorąc pod uwagę powyższe, Prezes UOKiK uznał, że porównywane postanowienia są tożsame, również z uwagi na skutki, albowiem mogą przyczynić się do obciążenia konsumenta nieuzasadnionymi kosztami, co godzi w jego interesy ekonomiczne.

W świetle powyższego, praktykę Strony polegającą na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru, **uznać należy za bezprawną.**

Strona wskazała, iż od 10 grudnia 2013 r. omawiane postanowienia umowne zostały zmienione w ten sposób, iż koszt wezwania do zapłaty wynosi w miejsce 30 zł lub 50 zł, zawsze 15 zł. Strona nie wskazała jednak, w jaki sposób wyliczyła powyższy koszt, a zatem Prezes UOKiK nie był w stanie ocenić, czy rzeczywiście odpowiada on wydatkom związanym z przygotowaniem i wysyłką wezwania do zapłaty. Zgodnie natomiast z art. 27 ust. 3 w zw. z ust. 1 uokik, ciężar udowodnienia zaprzestania stosowania praktyki, o której mowa w art. 24 uokik, spoczywa na przedsiębiorcy.

Prezes UOKiK uznał zatem, że wprowadzie Pszczółka Piechoccy sp. j. wprowadziła w cytowanym postanowieniu wzorca umowy określone zmiany, to jednak nie udowodniła pełnego zaniechania praktyki.

Przesłanka naruszenia zbiorowych interesów konsumentów

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów sformułowała definicję negatywną pojęcia zbiorowego interesu konsumentów, stanowiąc w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. W świetle art. 1 ust. 1 uokik (podejmowanie ochrony konsumentów w interesie publicznym) należy przyjąć, że **ze zbiorowymi interesami konsumentów mamy do czynienia wówczas, gdy działania przedsiębiorcy są powszechne i mogą dotknąć każdego potencjalnego konsumenta będącego kontrahentem przedsiębiorcy**. Przedmiotem ochrony nie są zatem interesy indywidualnego konsumenta lub grupy indywidualnych konsumentów, ale wszystkich – aktualnych lub potencjalnych klientów – traktowanych jako grupa uczestników rynku zasługująca na szczególną ochronę (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 10 lipca 2008r., sygn. VI ACa 306/08)¹⁰.

Stanowisko to potwierdzone zostało również w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 12 września 2003 r. (sygn. akt: I CKN 504/01) stwierdził, iż: *„nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy antymonopolowej można wszczynać tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczby potencjalnych konsumentów”*.

W ocenie Prezesa UOKiK, działania Pszczółka Piechoccy sp. j., polegające na naruszeniu przepisów o kredycie konsumenckim, stosowaniu nieuczciwych praktyk rynkowych oraz niedozwolonej klauzuli umownej, mogą godzić w zbiorowe interesy konsumentów. Strona udziela pożyczek w domu klienta na terenie Bydgoszczy oraz Inowrocławia, Nakła nad Notecią i Świecia. Stroną umowy pożyczki oferowanej przez Pszczółka Piechoccy sp. j. może być zatem każda pełnoletnia osoba na obszarze obsługiwanych przez Przedsiębiorcę. Oferta kierowana jest do ogółu i jest powszechnie dostępna. Krąg adresatów praktyki zatem nie jest z góry określony.

Zgodnie z poglądem, który zaprezentował Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z 13 stycznia 2009 r.: **„jeżeli potencjalną daną praktyką przedsiębiorcy może być dotknięty każdy konsument w analogicznych okolicznościach, to ma miejsce naruszenie zbiorowych interesów”** (sygn. akt: XVII Ama 26/08).

W świetle powyższego, należy uznać, iż w rozpatrywanym stanie faktycznym, zachowanie Pszczółka Piechoccy sp. j. nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz może wpływać niekorzystnie na interesy potencjalnie nieokreślonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej grupy ewentualnych kontrahentów przedsiębiorcy.

¹⁰ Miąsik D., [w:] Skoczny T. (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Warszawa 2009, s. 962.

Mając na względzie powyższe, należy stwierdzić, że wszystkie przesłanki z art. 24 ust 1 i 2 uokik zostały spełnione, co oznacza, Pszczółka Piechoccy sp. j. dopuściła się stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Wobec powyższego, orzeczono jak w punkcie I sentencji decyzji.

Decyzja częściowa

Zgodnie z art. 104 § 2 ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego, decyzje rozstrzygają sprawę co do jej istoty w całości lub w części albo w inny sposób kończą sprawę w danej instancji. W ocenie Prezesa UOKiK, zarzuty z punktów od I do IX postanowienia nr RBG-144/2013 zostały w sposób wystarczający udokumentowane i udowodnione, natomiast zarzuty z punktów X-XII ww. postanowieniu wymagają dalszej analizy. Z tych względów, Prezes UOKiK postanowił zakończyć postępowanie w zakresie pierwszych dziewięciu zarzutów, wydając niniejszą decyzję częściową.

Ad II. Kary

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes UOKiK ma kompetencję do ukarania przedsiębiorcy poprzez nałożenie na niego kary pieniężnej w wysokości do 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeśli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Nakładanie kar pieniężnych w świetle wyżej przywołanego przepisu odbywa się co prawda na zasadzie fakultatywności, niemniej jednak – jak określa się w doktrynie – stosowanie kar pieniężnych powinno mieć miejsce w przypadkach dostatecznie wykształconych w praktyce reguł stosowania przepisów dotyczących naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.¹¹ Zgodnie z poglądem SOKiK wyrażonym w wyroku z dnia 13 września 2011 r. w sprawie o sygn. akt XVII AmA 43/10: „*Waga naruszonego dobra i interes publiczny uzasadniają nałożenie na przedsiębiorcę kary pieniężnej.*”

Mając na względzie powyższe oraz stan faktyczny oraz prawny niniejszej sprawy, organ ochrony konsumentów postanowił skorzystać w przypadku praktyk opisanych w części I pkt 1 do I pkt 8 sentencji niniejszej decyzji z uprawnienia do nałożenia kary pieniężnej z tytułu naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Organ ochrony konsumentów, podejmując decyzję o nałożeniu sankcji finansowej na Pszczółka Piechoccy sp. j. miał na względzie istotną rolę ochronną, jaką pełnią przepisy ustawy o kredycie konsumenckim. Jej *ratio legis* sprowadza się do zapewnienia konsumentowi jednoznacznej i zrozumiałej informacji o istotnych okolicznościach prawnych i faktycznych związanych z kredytem konsumenckim, w tym zwłaszcza dotyczących wysokości obciążeń finansowych nakładanych na pożyczkobiorcę. Przepisy prawa precyzyjnie regulują zakres i sposób przekazywania informacji zarówno przed zawarciem umowy (formularz informacyjny) jak i przy jej zawarciu. Katalog istotnych informacji dotyczących kredytu konsumenckiego zawarty w ustawie pozwala zatem kredytodawcy

¹¹ M. Król - Bogomilska [w:] T. Skoczny (red.), *Ustawa o ... op. cit.*, str. 1614.

w prosty sposób odwzorować tę listę i zapewnić stosowny zasób wiedzy konsumentom w pisemnej umowie kredytu konsumenckiego.

Przedsiębiorca zawiera z konsumentami umowy poza lokalem przedsiębiorstwa, co również musi być uwzględnione jako istotna okoliczność. Kontrahenci przedsiębiorcy działającego w ten właśnie sposób wymagają większej ochrony z uwagi na zwiększoną presję na szybkie podjęcie decyzji. Należy również wskazać, że swoboda jaką cieszą się podmioty prowadzące działalność gospodarczą polegającą na udzielaniu pożyczek (może ją wykonywać każdy), jak również brak państwowego regulatora oznaczają, iż muszą one same dbać o wypełnianie nałożonych na nie ustawowych obowiązków, zwłaszcza tak podstawowych jak obowiązki informacyjne.

Przedsiębiorca prowadzący działalność w zakresie usług finansowych, z uwagi na doniosłość tej sfery aktywności gospodarczej konsumentów, powinien przestrzegać najwyższych standardów staranności zawodowej. Pomijanie istotnych informacji lub rozproszenie ich w wielu dokumentach, bądź też nieprzekazywanie ich w sposób jednoznaczny i zrozumiały mimo wyraźnych zapisów ustawowych wskazujących na sposób postępowania w tym zakresie, świadczy co najmniej o **nieumyślności działań kredytodawcy**.

Działanie w warunkach co najmniej nieumyślności jest z kolei przesłanką warunkującą możliwość nałożenia przez Prezesa UOKiK kary pieniężnej na przedsiębiorcę (art. 106 ust. 1 uokik). W niniejszej sprawie nie stwierdzono umyślności Pszczółka Piechoccy sp. j. w zakresie praktyk, o których mowa w części I pkt 1 - 8 sentencji niniejszej decyzji. Prezes UOKiK uznał, że przedsiębiorca ten działa bez wątplenia co najmniej w warunkach niedbalstwa, a zatem nieumyślności. Objawia się ona w pomijaniu informacji wprost wymaganych prawem, wprowadzaniu w błąd co do istotnych warunków umowy i bezprawnym zastrzeganiu prowizji i odszkodowania z powołaniem na nieistniejącą podstawę prawną. Prowadzi to do powstania chaosu informacyjnego i może skutkować szkodą konsumenta. Ten ostatni może z łatwością określone informacje przeoczyć, bądź przystać na pobranie prowizji, do której przedsiębiorca nie jest uprawniony.

Orzecznictwo sądowe wskazuje, że w przypadku kar przesłankami, które należy brać pod uwagę, są m.in.: potencjał ekonomiczny przedsiębiorcy, dopuszczalny poziom kary wynikający z przepisów ustawy oraz cele, jakie kara ma osiągnąć (por.: wyrok Sądu Najwyższego z 27.06.2000 r., sygn. akt I CKN 793/98). Pierwsze dwa elementy uwzględnione zostały przy wymiarze kar za poszczególne praktyki.

Odnosnie celów kary należy wskazać, że nakładana przez Prezesa UOKiK kara finansowa pełni **trojako funkcję: represyjną, prewencyjną i edukacyjną**. Należy przy tym wyróżnić funkcję prewencji indywidualnej i prewencji ogólnej. Kara ma zniechęcić Pszczółka Piechoccy sp. j. do stosowania takich samych lub podobnych praktyk antykonsumenckich w przyszłości oraz odstraszać innych przedsiębiorców udzielających kredytów konsumenckich (kredytodawców, pośredników kredytowych) od zachowań (działań lub zaniechań) skutkujących dezinformacją po stronie kredytobiorcy. Kara ma zatem sprzyjać ugruntowaniu najwyższych standardów ochrony konsumenta usług kredytowych. Zważyć bowiem należy na dużą skalę naruszeń zbiorowych interesów konsumentów przez przedsiębiorców prowadzących działalność finansową.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów również nie zawiera zamkniętego katalogu przesłanek, od których uzależniona jest wysokość kar nakładanych

na przedsiębiorców. W **art. 111 uokik** wskazano jedynie przykładowo, iż organ ochrony konkurencji i konsumentów winien wziąć pod uwagę **okres, stopień i okoliczności naruszenia przepisów ustawy oraz uprzednie naruszenia przepisów ustawy**. Czynniki te, poza stopniem naruszenia, można ocenić łącznie dla wszystkich sankcjonowanych naruszeń z uwagi na ich podobny charakter (naruszenie obowiązków informacyjnych i ustawy o kredycie konsumenckim dotyczące opłat i kosztów związanych z kredytem).

Odnośnie **okresu naruszenia**, Prezes UOKiK ustalił, iż Przedsiębiorca stosuje praktyki o których mowa w części I pkt 1-8 począwszy od 25 września 2012 r., czyli od ponad dwóch lat. Praktyki Prezes UOKiK uznał zatem za długotrwałe.

Przedsiębiorca **nie naruszył dotychczas przepisów ustawy** o ochronie konkurencji i konsumentów.

Do **okoliczności naruszenia** należy zaliczyć przedmiot działalności Strony, a mianowicie udzielanie krótkoterminowych pożyczek nie objęte nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego i nie obwarowane w istocie żadnymi ograniczeniami prawnymi. Ponadto, jak wskazano, nie bez znaczenia dla poziomu ochrony konsumentów jest fakt udzielania pożyczek poza lokalem przedsiębiorstwa.

Pszczółka Piechoccy sp. j. w roku poprzedzającym wydanie niniejszej decyzji, tj. 2013, osiągnęła **przychód w wysokości [usunięto] zł** co oznacza, że **maksymalna kara za każdą z praktyk osobno wynosi [usunięto] zł** co stanowi 10% przychodu.

Ad II. 1. Kara za naruszenie opisane w części I pkt 1.

Pierwsza z kar określonych w sentencji niniejszej decyzji wymierzona została za niepodawanie w umowach o kredyt konsumencki informacji o całkowitej kwocie do zapłaty, która to praktyka przejawia się na etapie zawierania umowy z ewentualnymi skutkami w trakcie jej wykonywania.

Szkodliwość (stopień naruszenia ustawy) niniejszej praktyki jest umiarkowanie wysoka. Brak ww. informacji może powodować żądanie przez przedsiębiorcę nadmiernych kwot pieniędzy lub błąd konsumenta co do wysokości jego należności i w rezultacie konieczność zapłaty odsetek za opóźnienie. Okolicznością związaną z naruszeniem jest oferowanie usług finansowych w warunkach kontraktowania poza lokalem przedsiębiorstwa, na co wskazywano już wcześniej w uzasadnieniu. W ocenie Prezesa UOKiK, taki sposób prowadzenia działalności gospodarczej nakłada na przedsiębiorcę obowiązek zachowania szczególnej rzetelności, m.in. w zakresie informowania swoich kontrahentów.

Mając na uwadze powyższe, w tym długotrwałość stosowania praktyki (od 25 września 2012 r.) w oparciu o wartość przychodu skarżonego przedsiębiorcy, ustalono **kwotę bazową pierwszej kary na [usunięto] zł**, co stanowi **[usunięto] % przychodu**.

Po ustaleniu kwoty bazowej należy rozważyć wystąpienie okoliczności łagodzących i obciążających, które mają wpływ na wysokość kary. **W niniejszej sprawie nie stwierdzono okoliczności łagodzących ani obciążających**. Oznacza to nałożenie kary w wysokości **1 329 zł (tysiąc trzysta dwadzieścia dziewięć złotych)**, co stanowi **[usunięto] % przychodu Przedsiębiorcy za rok 2013 r. i [usunięto] % kary maksymalnej**.

Kara w takim wymiarze jest stosowna do opisanych okoliczności, stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i adekwatna do możliwości finansowych przedsiębiorcy.

Ad II pkt 2 Kara za naruszenie opisane w części I pkt 2.

Druga z kar nałożona została za niepodawanie w umowach o kredyt konsumencki informacji o zaliczaniu rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, która to praktyka przejawia się w momencie zawierania kontraktu i trwa w trakcie jego wykonywania.

Szkodliwość (stopień naruszenia ustawy) niniejszej praktyki jest umiarkowana. Brak ww. informacji może powodować, iż konsument nie będzie wiedział, czy spłacił już kapitał pożyczki czy też jego wpłaty pokryły w pierwszej kolejności koszty z nią związane. Okolicznością związaną z naruszeniem jest oferowanie usług finansowych w warunkach kontraktowania poza lokalem przedsiębiorstwa, na co wskazywano już wcześniej w uzasadnieniu. W ocenie Prezesa UOKiK, taki sposób prowadzenia działalności gospodarczej nakłada na przedsiębiorcę obowiązek zachowania szczególnej rzetelności w zakresie informowania swoich kontrahentów.

Mając na uwadze powyższe, w tym długotrwałość stosowania praktyki (od 25 września 2012 r.) w oparciu o wartość przychodu skarżonego przedsiębiorcy, ustalono **kwotę bazową drugiej kary na [usunięto] zł, co stanowi [usunięto] % przychodu.**

Po ustaleniu kwoty bazowej należy rozważyć wystąpienie okoliczności łagodzących i obciążających, które mają wpływ na wysokość kary. **W niniejszej sprawie nie stwierdzono okoliczności łagodzących ani obciążających.** Oznacza to nałożenie kary w wysokości **665 zł (sześćset sześćdziesiąt pięć złotych)**, co stanowi **[usunięto] % przychodu** Przedsiębiorcy za rok 2013 r. i **[usunięto] % kary maksymalnej.**

Kara w takim wymiarze jest stosowna do opisanych okoliczności, stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i adekwatna do możliwości finansowych przedsiębiorcy.

Ad II pkt 3 Kara za naruszenie opisane w części I pkt 3.

Trzecia z kar nałożona została za niepodawanie w umowach kredytu konsumenckiego informacji o koszcie obsługi pożyczki w domu, który konsument zobowiązany jest ponieść w związku umową o kredyt konsumencki. Praktyka ta przejawia się w momencie zawierania kontraktu i może sięgnąć swymi skutkami do etapu jego realizacji.

Szkodliwość (stopień naruszenia ustawy) niniejszej praktyki jest umiarkowanie wysoki. Przyjęty przez Przedsiębiorcę model prowadzenia działalności, polegający na zawieraniu umów i udzielaniu pożyczek wyłącznie poza lokalem przedsiębiorstwa, a mianowicie w miejscu zamieszkania konsumenta, powinien wiązać się – jak to już wcześniej podkreślano ze szczególną dbałością o udzielenie odpowiedniego poziomu informacji na temat umowy i jej kosztów. Jak ustalono w niniejszym postępowaniu, Pszczółka Piechoccy sp. j. wspomina o koszcie obsługi pożyczki w domu klienta jedynie w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego. Przepisy ukk nakazują jednak, aby ta informacja znalazła się wprost w umowie o kredyt konsumencki. Podanie ww.

opłaty jedynie w formularzu, ale już nie w umowie może sugerować konsumentowi, że jest to koszt fakultatywny, do którego poniesienia nie będzie zobowiązany. Tymczasem, usługa obsługi w domu jest nieodzowna do zawarcia umowy pożyczki i opłata tą obarczony zostanie każdy pożyczkobiorca.

Należy przy tym zwrócić uwagę, że jest to koszt bardzo wysoki w stosunku do kwoty pożyczki (przykładowo: przy pożyczce 1000 zł – opłata 220 zł). Brak stosowanej informacji w umowie, w ocenie Prezesa UOKiK, w sposób oczywisty narusza nie tylko prawo konsumenta do pełnej informacji o warunkach umowy, ale również jego interesy ekonomiczne. Może on zostać zobowiązany do zapłaty kosztów, o których umowa o kredyt konsumencki nie mówi.

Mając na uwadze powyższe, w tym długotrwałość stosowania praktyki (od 25 września 2012 r.) w oparciu o wartość przychodu skarżonego przedsiębiorcy, ustalono **kwotę bazową trzeciej kary na [usunięto] zł, co stanowi [usunięto] % przychodu.**

Po ustaleniu kwoty bazowej należy rozważyć wystąpienie okoliczności łagodzących i obciążających, które mają wpływ na wysokość kary. **W niniejszej sprawie nie stwierdzono okoliczności łagodzących ani obciążających.** Oznacza to nałożenie kary w wysokości **2 658 zł (dwa tysiące sześćset pięćdziesiąt osiem złotych)**, co stanowi **[usunięto] % przychodu** Przedsiębiorcy za rok 2013 r. i **[usunięto] % kary maksymalnej.**

Kara w takim wymiarze jest stosowna do opisanych okoliczności, stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i adekwatna do możliwości finansowych przedsiębiorcy.

Ad II pkt 4 Kara za naruszenie opisane w części I pkt 4.

Czwarta z kar nałożona została za niepodawanie w umowach o kredyt konsumencki informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych Pszczółka Piechoccy sp. j. w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy, która to praktyka przejawia się na etapie zawierania umowy z ewentualnymi skutkami w trakcie jej wykonywania.

Szkodliwość niniejszej praktyki jest umiarkowana. Brak ww. informacji może utrudnić konsumentowi wykonanie prawa do odstąpienia od umowy bez podania przyczyny. Należy założyć, że przed skorzystaniem z ww. uprawnienia konsument chce znać konsekwencje finansowe swojej decyzji. Brak informacji o oprocentowaniu okresu od otrzymania pożyczki do momentu jej zwrotu na skutek odstąpienia może go do podjęcia tej decyzji zniechęcić.

Okolicznością związaną z naruszeniem jest oferowanie usług finansowych w warunkach kontraktowania poza lokalem przedsiębiorstwa, na co wskazywano już wcześniej w uzasadnieniu. W ocenie Prezesa UOKiK, taki sposób prowadzenia działalności gospodarczej nakłada na przedsiębiorcę obowiązek zachowania szczególnej rzetelności w zakresie informowania swoich kontrahentów.

Mając na uwadze powyższe, w tym długotrwałość stosowania praktyki (od 25 września 2012 r.) w oparciu o wartość przychodu skarżonego przedsiębiorcy, ustalono **kwotę bazową czwartej kary na [usunięto] zł, co stanowi [usunięto] % przychodu.**

Po ustaleniu kwoty bazowej należy rozważyć wystąpienie okoliczności łagodzących i obciążających, które mają wpływ na wysokość kary. **W niniejszej sprawie nie stwierdzono**

okoliczności łagodzących ani obciążających. Oznacza to nałożenie kary w wysokości **665 zł (sześćset sześćdziesiąt pięć złotych)**, co stanowi **[usunięto] % przychodu** Przedsiębiorcy za rok 2013 r. i **[usunięto] % kary** maksymalnej.

Kara w takim wymiarze jest stosowna do opisanych okoliczności, stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i adekwatna do możliwości finansowych przedsiębiorcy.

Ad II pkt 5 Kara za naruszenie opisane w części I pkt 5.

Piąta z kar wymierzona została za praktykę polegającą na stosowaniu prowizji za spłatę kredytu konsumenckiego przed terminem w sytuacji gdy kwota spłacanego w okresie dwunastu kolejnych miesięcy kredytu jest niższa niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia (naruszenia art. 50 ust. 1 ukk), która przejawia się na etapie wykonywania umowy.

Szkodliwość praktyki Prezes UOKiK ocenia jako wysoką. Naruszenie polega bowiem nie tylko na niedoborze informacji przekazywanych konsumentowi, ale na narzuceniu mu regulacji, których zastosowanie spowoduje po jego stronie szkodę. Innymi słowy, pożyczkobiorca, który skorzysta ze swojego uprawnienia do wcześniejszej spłaty kredytu (art. 48 ust. 1 ukk) jest narażony na żądanie zapłaty prowizji na rzecz Pszczółka Piechoccy sp. j. Żądanie to pozbawione jest podstawy prawnej, gdyż umowy udzielanych przez Przedsiębiorcę pożyczek nie wypełniają wszystkich przesłanek określonych w art. 50 ust. 1 ukk, co potwierdza znaczny stopień naruszenia prawa. W ocenie Prezesa UOKiK ww. praktyka wywołać może dwa rodzaje niekorzystnych skutków – zniechęcić konsumenta do wcześniejszej spłaty kredytu, a w przypadku jej dokonania – spowodować szkodę finansową. Oba rozwiązania przynoszą stratę pożyczkobiorcy i jednocześnie korzyść Stronie.

Okolicznością związaną z naruszeniem jest oferowanie usług finansowych w warunkach kontraktowania poza lokalem przedsiębiorstwa, co uzasadnia szczególną rzetelność przedsiębiorcy.

Mając na uwadze powyższe, w tym długotrwałość stosowania praktyki (od 25 września 2012 r.) w oparciu o wartość przychodu skarżonego przedsiębiorcy, ustalono **kwotę bazową piątej kary na [usunięto] zł**, co stanowi **[usunięto] % przychodu**.

Po ustaleniu kwoty bazowej należy rozważyć wystąpienie okoliczności łagodzących i obciążających, które mają wpływ na wysokość kary. **W niniejszej sprawie nie stwierdzono okoliczności łagodzących ani obciążających.** Oznacza to nałożenie kary w wysokości **3 987 zł (trzy tysiące dziewięćset osiemdziesiąt siedem złotych)** co stanowi **[usunięto] % przychodu** Przedsiębiorcy za rok 2013 r. i **[usunięto] % kary** maksymalnej.

Kara w takim wymiarze jest stosowna do opisanych okoliczności, stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i adekwatna do możliwości finansowych przedsiębiorcy.

Ad II pkt 6 Kara za naruszenie opisane w części I pkt 6.

Szosta z kar wymierzona została za praktykę polegającą na zastrzeganiu, w wypadku wcześniejszej spłaty kredytu przez konsumenta, możliwości dochodzenia wyższej

rekompensaty niż prowizja za wcześniejszą spłatę kredytu (naruszenie art. 47 w zw. z art. 50 ukk), która przejawia się na etapie wykonywania umowy.

Szkodliwość praktyki Prezes UOKiK ocenia jako wysoką. Naruszenie polega bowiem nie tylko na niedoborze informacji przekazywanych konsumentowi, ale na narzuceniu mu regulacji, których zastosowanie spowoduje po jego stronie szkodę. Podobnie jak w przypadku praktyki, o której mowa w części I pkt 5, pożyczkobiorca, który skorzysta ze swojego uprawnienia do wcześniejszej spłaty kredytu (art. 48 ust. 1 ukk) jest narażony na żądanie zapłaty odszkodowania na rzecz Pszczółka Piechoccy sp. j. W przypadku niniejszej praktyki rekompensata nie ogranicza się jednak do sprecyzowanej kwoty prowizji. Pożyczkodawca zastrzega sobie prawo dochodzenia odszkodowania w wysokości przewyższającej prowizję, co spowodować może nie tylko szkodę materialną po stronie konsumenta, ale również skutecznie zniechęcić go do wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego. Należy dodatkowo zwrócić uwagę na fakt przywołania przez Pszczółka Piechoccy sp. j. nieobowiązującej podstawy prawnej (powołanie bezpośrednio na przepis dyrektywy UE, który nie został implementowany do prawa polskiego), co sprawia, iż naruszenie przepisów ustawy jest tym poważniejsze.

Okolicznością związaną z naruszeniem jest oferowanie usług finansowych w warunkach kontraktowania poza lokalem przedsiębiorstwa, co uzasadnia szczególną rzetelność przedsiębiorcy.

Mając na uwadze powyższe, w tym długotrwałość stosowania praktyki (od 25 września 2012 r.) w oparciu o wartość przychodu skarżonego przedsiębiorcy, ustalono **kwotę bazową szóstej kary na [usunięto] zł, co stanowi [usunięto] % przychodu.**

Po ustaleniu kwoty bazowej należy rozważyć wystąpienie okoliczności łagodzących i obciążających, które mają wpływ na wysokość kary. **W niniejszej sprawie nie stwierdzono okoliczności łagodzących ani obciążających.** Oznacza to nałożenie kary w wysokości **3 987 zł (trzy tysiące dziewięćset osiemdziesiąt siedem złotych)** co stanowi **[usunięto] % przychodu** Przedsiębiorcy za rok 2013 r. i **[usunięto] % kary maksymalnej**

Kara w takim wymiarze jest stosowna do opisanych okoliczności, stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i adekwatna do możliwości finansowych przedsiębiorcy.

Ad II pkt 7. Kara za naruszenie opisane w części I pkt 7.

Siódma kara wymierzona została za stosowanie nieuczciwej praktyki rynkowej polegającej na podawaniu nieprawdziwej informacji o wysokości RRSO. Informacja ta pojawia się w umowie i formularzu informacyjnym. Zdaniem Prezesa UOKiK praktyka objawia się na etapie przedkontraktowym i zawierania umowy.

Szkodliwość praktyki jest umiarkowanie wysoka. Jak wskazano w uzasadnieniu do części I pkt 7, RRSO jest istotnym wskaźnikiem, pozwalającym konsumentowi porównać konkurencyjne oferty kredytów konsumenckich. Posługiwanie się nieprawdziwymi danymi w tym zakresie przekreśla zatem cel wprowadzenia przez ustawodawcę obowiązku podawania RRSO. Konsument jest pozbawiony obiektywnej informacji o kosztach, co naraża go na stratę finansową i podjęcie niekorzystnej dla niego decyzji.

Okolicznością związaną z naruszeniem jest oferowanie usług finansowych w warunkach kontraktowania poza lokalem przedsiębiorstwa, co uzasadnia szczególną rzetelność przedsiębiorcy, zwłaszcza w zakresie informowania o kosztach usługi.

Mając na uwadze powyższe, w tym długotrwałość stosowania praktyki (od 25 września 2012 r.) w oparciu o wartość przychodu skarżonego przedsiębiorcy, ustalono **kwotę bazową siódmej kary na [usunięto] zł**, co stanowi **[usunięto] % przychodu**.

Po ustaleniu kwoty bazowej należy rozważyć wystąpienie okoliczności łagodzących i obciążających, które mają wpływ na wysokość kary. **W niniejszej sprawie nie stwierdzono okoliczności łagodzących ani obciążających.** Oznacza to nałożenie kary w wysokości **2 658 zł (dwa tysiące sześćset pięćdziesiąt osiem złotych)**, co stanowi **[usunięto] % przychodu** Przedsiębiorcy za rok 2013 r. i **[usunięto] % kary maksymalnej**

Kara w takim wymiarze jest stosowna do opisanych okoliczności, stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i adekwatna do możliwości finansowych przedsiębiorcy.

Ad II pkt 8. Kara za naruszenie opisane w części I pkt 8.

Ósma kara wymierzona została za stosowanie nieuczciwej praktyki rynkowej polegającej na podawaniu prawdziwej informacji o kosztach kredytu w sposób, który może wprowadzić w błąd konsumenta. Zdaniem Prezesa UOKiK praktyka objawia się na etapie zawierania umowy i jej wykonywania.

Szkodliwość praktyki jest umiarkowana. Konsument może zostać wprowadzony w błąd co do pełnej wysokości kwoty do zapłaty z tytułu umowy o kredyt konsumencki. Może to spowodować jego pomyłkę przy spłacie pożyczki i narazić go na negatywne skutki finansowe (zapłata zbyt wysokiej kwoty lub niedopłata powodująca naliczanie odsetek) oraz inne niedogodności (dezorientacja, strata czasu).

Okolicznością związaną z naruszeniem jest oferowanie usług finansowych w warunkach kontraktowania poza lokalem przedsiębiorstwa, co uzasadnia szczególną rzetelność przedsiębiorcy, zwłaszcza w zakresie informowania o kosztach usługi.

Mając na uwadze powyższe, w tym długotrwałość stosowania praktyki (od 25 września 2012 r.) w oparciu o wartość przychodu skarżonego przedsiębiorcy, ustalono **kwotę bazową ósmej kary na [usunięto] zł**, co stanowi **[usunięto] % przychodu**.

Po ustaleniu kwoty bazowej należy rozważyć wystąpienie okoliczności łagodzących i obciążających, które mają wpływ na wysokość kary. **W niniejszej sprawie nie stwierdzono okoliczności łagodzących ani obciążających.** Oznacza to nałożenie kary w wysokości **665 zł (sześćset sześćdziesiąt pięć złotych)**, co stanowi **[usunięto] % przychodu** Przedsiębiorcy za rok 2013 r. i **[usunięto] % kary maksymalnej**.

Kara w takim wymiarze jest stosowna do opisanych okoliczności, stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i adekwatna do możliwości finansowych przedsiębiorcy.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie II sentencji decyzji.

Ad III. Koszty postępowania.

Stosownie do art. 77 ust. 1 uokik, jeżeli w wyniku postępowania Prezes UOKiK stwierdził naruszenie przepisów ww. ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. Zgodnie z art. 80 uokik, Prezes UOKiK rozstrzyga o kosztach, w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie.

W punkcie I sentencji niniejszej decyzji organ ochrony konkurencji i konsumentów w wyniku przeprowadzonego postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów stwierdził naruszenie przez Net Credit sp. z o.o. przepisów ustawy (art. 24 ust. 1 i ust. 2 uokik). Spełniona została zatem przesłanka wynikająca z art. 77 ust. 1 uokik pozwalająca na obciążenie przedsiębiorcy kosztami przeprowadzonego postępowania, którymi są dla Prezesa UOKiK wydatki w kwocie **62,70 zł (słownie: sześćdziesiąt dwa złote siedemdziesiąt groszy)** związane z prowadzoną w toku tego postępowania korespondencją (jedenaście przesyłek za potwierdzeniem odbioru).

W związku z powyższym, należało orzec jak w pkt III sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 264 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, karę pieniężną oraz koszty postępowania należy uiścić w terminie **14 dni** od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na rachunek bankowy Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w **NBP o/o Warszawa na nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000**.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 1 i § 2 Kodeksu postępowania cywilnego od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie, które wnosi się za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, **w terminie dwutygodniowym** od dnia jej doręczenia.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie III niniejszej decyzji, stosownie do treści art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479³² § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego, należy wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy **w terminie tygodnia** od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Z up. Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Bydgoszczy
Piotr Adamczewski

Otrzymują:
[usunięto]